Nummer 1 Donderdag 7 Januari 1932 32ste Jaargang

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

Manifest van het Hoofdbestuur.

Landgenooten in Ned. Indië,

Op grond van wat wij hier dagelijks voor onze oogen zien en weten te gebeuren, acht het Hoofdbestuur van Oost en West zich verplicht, U aan te bevelen om, wanneer Gij er wellicht over zoudt denken, als gevolg van moeilijke omstandigheden ten Uwent, naar Nederland terug te keeren, U nog wel ernstig te willen beraden alvorens daartoe over te gaan.

Voor zoover Gij immers wellicht meent, hier te lande door eenigen arbeid wel een noodzakelijke aanvulling van Uwe inkomsten te zullen kunnen krijgen, moeten wij U die illusie — in Uw eigen belang — geheel ontnemen.

Onze meening is dat, in het algemeen, de moeilijke tijden in Indië nog beter zijn door te komen, dan hier in Nederland. Uit tal van argumenten, bepalen wij ons hier tot dit ééne, n.l. dat in Indië men tenminste voor een winter en zijn extra ellende van koude gespaard blijft.

Onze ernstige raad is dus:

Repatrieer niet, tenzij Gij vooraf zekerheid hebt in Nederland behoorlijk te kunnen leven.

Mocht Gij ondanks deze onze ernstige waarschuwing toch naar Nederland komen, dan spreekt het van zelf, dat wij ons aan onze plicht U met raad en, **zoo mogelijk,** met daad te steunen, niet zullen onttrekken. Maar het dient in Uw belang vooral onomwonden gezegd te worden, dat onder de tegenwoordige, hier heerschende en nog verergerende omstandigheden de kansen op praktisch succes van onze pogingen, vrijwel geheel afwezig zijn.

HET HOOFDBESTUUR VAN OOST EN WEST.

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Officieele mededeeling.

Nederland te Parijs in 1931.

Gedenkboek van de Nederlandsche Deelneming aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling.

Uitgave van de Vereeniging „Oost en West", ten bate van het Steuncomité Parijs.

Onder Redactie van Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., lid van het Hoofdbestuur van „Oost en West".

Reeds hebben hun medewerking toegezegd Mevr. M. C. van Zeggelen en de heeren D. J. Balfoort, Prof. Dr. L. P. le Cosquino de Bussy, Prof. J. C. van Eerde, P. A. J. Moojen, Dr. J. Stroomberg, T. B. Roorda, K. van der Veer, Dr. L. J. van der Waals, Dr. F. C. Wieder en R. Zuyderhoff.

Het boek zal worden gedrukt op Kunstdrukpapier en rijk worden geïllustreerd. De prijs zal bedragen *f* 5.— ingenaaid en *f* 6.50 in linnen stempelband.

J. van Haaften †

Den 28en December j.l. overleed te dezer stede de heer J. van Haaften, oud-Luit.-Kolonel der Mariniers, tit., in den ouderdom van 62 jaren.

In het jaar 1920 heeft de thans overledenen gedurende eenige maanden de functie van secretaris-penningmeester van „Oost en West" met ijver en toewijding vervuld en nadien bleek hij steeds een trouw en belangstellend lid. Tot voor korten tijd toch, maakte hij nog deel uit van de Commissie voor het nazien der jaarrekening van de Vereeniging. Wegens redenen van gezondheid zag hij, tot zijn leedwezen, zich genoopt die taak neer te leggen.

Aan wijlen den heer Van Haaften behoudt de vereeniging Oost en West, de beste herinneringen.

HET HOOFDBESTUUR.

Nederlandsch Verbond van Koloniale Vereenigingen.

Door een tiental vereenigingen is 22 December 1931 in Den Haag opgericht een verbond onder bovenstaanden naam, met het doel:

a. belangstelling te wekken en te onderhouden voor de overzeesche gewesten van Nederland en hunne geschiedenis;

b. verband te onderhouden met buitenlandsche vereenigingen, die een overeenkomstig doel nastreven, ook om de kennis van Nederlandsche koloniale toestanden in den vreemde te vermeerderen en dezerzijds een beter inzicht te krijgen in de toestanden in vreemde koloniën;

c. de belangen te behartigen van Nederlandsche onderdanen, die in de overzeesche gebieden van Nederland werkzaam zijn of geweest zijn.

Een voorloopig bestuur werd gekozen en bestaat uit de heeren R. Zuyderhoff, voorzitter, A. H. Maas Geesteranus, secretaris, D. Merens en A. G. H. van Sluys.

Zij die verdere inlichtingen omtrent deze corporatie verlangen kunnen zich daartoe wenden tot den secretaris, voorloopig adres Korte Voorhout 6 te 's Gravenhage.

Spaart .....
voor Uw ouden dag!
NUTSSPAARBANK te 's-Gravenhage
5132

WALDORP-RADIO
De geheele wereld in Uw huiskamer!
Vraagt onze gemakkelijke betalings-conditiën. 5346
Paul Krugerlaan 239-241, Den Haag. - Tel. 333726.

KAWEE'TJES

LEIDEN

Het solide adres voor:
Haarden — Kachels — Kinderwagens
Lampen — Gascomforen en Gasfornuizen enz.
Nieuwe Rijn 24, Tel. 2525 en
Haarlemmerstraat 235, Tel. 1353.
W. ZAALBERG — LEIDEN. 5251

APELDOORN

CHAUFFEURSCHOOL KLAAS DEKKER
Luxe auto-verhuur m./z. chauffeur
Asselschestr. 168 — Loolaan 4 — Apeldoorn
Tel. 235 5601
Steeds groote voorraad 2e handsch automobielen

ELECTRISCHE MEUBELFABRIEK
H. SCHUILENBURG en L. v. d. VLIET 5317
Complete Meubileering volgens opgaaf en teekening
Kanaalstraat 21 — APELDOORN

EXPEDITIE „APOLDRO"
Dagel. Auto-goederendienst. Apeldoorn, Deventerstr. 70, Tel. 1039. Amersfoort, Zuidsingel 66, Tel. 401. Amsterdam v.v., N.-Z. Voorburgw. 22, Tel. 46566. Goederenverv. naar alle buitenl. booten. Verhuizingen en transporten door Nederland. Alle vervoer onder verzekering. 5158

Instituut „GROOTE"
Opleiding STENO-TYPIST(E)
ook voor de talen 5193
19 Soerensche weg, APELDOORN

Maison „PAULA"
BADHUISWEG 2, APELDOORN — Telefoon 1497
Dameskapsalon met uitsluitend Damesbediening
Permanent Wave Watergolf Wasschen Manicuren enz.
5209 GEZ. SLETERING.

HET ADRES voor Glas, Porcelein en Huishoudelijke Artikelen is:
H. A. DINKELBORG, 5213
v.h. Gebr. Ter Hoffstedde, Apeldoorn.
Raadhuisplein 6. Tel. Int. 775. APELDOORN.

BERGEN OP ZOOM

Gereserveerd voor de 5472
Firma L. H. v. d. AA,
Fotograaf, Bergen op Zoom.

Verhuizingen door geheel Nederland.
P. DE GRAAUW Jr., Expeditie en Verhuizingen.
Antwerpschestraat 10 — Telef. 163 — BERGEN OP ZOOM.
Correcte Uitvoering. Volle Garantie. Laagste Tarieven.
5173

☞ Bij vestiging te Bergen op Zoom wendt U zich tot 5271
Kaam's Woning- en Assurantie-Kantoor
Antwerpschestraat 24 — Telef. 186

ZUIDER STEENKOLENHANDEL
Firma Gebr. Sakko — Bergen op Zoom
EN GROS Telef. interc. 364, Postrekening No. 77050 EN DÉTAIL
SPECIAAL ADRES van alle soorten Belgische, Hollandsche en Wales Anthraciet 5477
AANBEVOLEN ADRES VOOR LEDEN VAN OOST EN WEST

SCHEVENINGEN

OTTO M. FLICK
SIGARENMAGAZIJN 5129
Bosschestraat 63 hoek Gentschestraat
Telefoon 553428 - SCHEVENINGEN

BREDA.

LAGE GASPRIJS: 9 cent per kub. Meter
Bij vastrecht 8½ en 5 cent per kub. Meter
5196

A. DE KONING & ZOON - GINNEKEN
— DESKUNDIGE TUIN-ARCHITECTUUR —
AANLEG EN ONDERHOUD VAN TUINEN
Rotstuinen — Borders — Flagstons Tuinpaden
Artistiek Bloemwerk — Speciale Cacteeën Cultuur
MOLENSTRAAT 9 5265 Telefoon 1499 (Breda)

H. P. M. TRIMBOS, Horloger
Ginnekenstraat 68 — Breda
Uurwerken, Reparatiën — Tel. 2188
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West". 5359

FIRMA JAN STOOP
Comestibles 5070
EINDESTRAAT 19 - BREDA - TELEFOON 376
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West"

N.V. v/h Broese en Peereboom
Binnen- en Buitenlandsche Boekhandel.
Kantoorboeken, — Kantoorartikelen.
Advertentie-Bureau. — Uitgave Bredasche Courant.
Boek-, Courant- en Handelsdrukkerij. 5071

C. VAN KAMPEN
Behangerij — Stoffeerderij
Verhuizingen 50..
Badhuisweg - APELDOORN

KLEERMAKERIJ ANT. DISVELD
NIEUWE SCHOOLSTRAAT 111 - DEN HAAG
TELEFOON 115190
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West" 5234

MUZIEKLYCEUM
Dir. S. L. WERTHEIM
DAENDELSSTRAAT 27 — Telefoon 772515
Opleiding voor Amateurs en Vakleerlingen.
SCHOOLGELDEN:
voor elementair onderwijs VIER GULDEN per maand, in klassen van drie leerlingen. Eén uur instrumentaal en één uur kl. theorie per week.
Middenklas. VIJF GULDEN per maand, in klassen van drie leerlingen.
ZES GULDEN VIJFTIG CENT per maand, in klassen van twee leerlingen.
TWAALF GULDEN VIJFTIG CENT per maand voor één uur per week privaatles en één uur theorie. 5636
Bewegingskunstklas voor kinderen *f* 3.50 per maand; voor volwassenen *f* 4.50 per maand.
Inschrijving dagelijks van 9.30 uur v.m. tot 8 uur n.m.
Prospectus gratis op aanvraag, ook per Telefoon 772515.

PIANOHANDEL
L. C. JACOBI
DEN HAAG - TEL. 331403
H. A. JACOBI
SOERABAYA
Ibach
„WERELDMERK"
IBACH — KUHLA
STEINBERG
UEBEL - LECHLEITER
IN HUUR EN HUURKOOP
SPECIAAL ADRES VOOR
TROPEN-PIANO'S
5572

De echte Indische Spekkoek
alléén bij
Firma Evelein — W. Mulstege
Valeriusstraat 25 - Telef. 333366 - Den Haag
Je adres voor verzending naar 't Buitenland van Banketletters, Kerstkransen en fijn gebak
5163 Hoogachtend,
W. MULSTEGE

Corsetten voor zware figuren.
Corsetten voor sport.
Elastiek Corsetten. 5061
Corselets.
Buikbanden.
VRAAGT ONS VAKKUNDIG ADVIES.
MAISON
DE RIDDER
Heerengracht 52a
Den Haag - Telef. 110957

Een feit is een feit en is altijd hetzelfde. Een opinie kan veranderen, al naar gelang men bijvoorbeeld gegeten heeft. (De Zakenwereld.)
Zorg wordt verdreven door actie. Wanneer iets u drukt, doe er dan terstond wat aan, ook al brengt dit nog geen oplossing. Elke daad, aan een moeilijkheid gewijd, geeft u een gevoel van voldaanheid, dat uw zorg verlichten zal. (Maandblad „Succes").

Welke hoofdstad krijgt Sumatra?

Er is verschil van meening geweest over de vraag of Sumatra één provincie moet vormen. De regeering heeft bevestigend geantwoord. Minder gewichtig luidt de vraag, welke van de hoofdplaatsen nu wel behoort te worden aangewezen als de hoofdstad van de nieuwe provincie. In de overwegingen daaromtrent moet het practisch belang op den voorgrond staan, maar er zijn er toch die een zekeren voorrang willen doen gelden; oudste rechten (voor Padang), handelsbeteekenis (voor Medan). Welke gewestelijke hoofdplaats zal het winnen? Er zijn nog maar twee steden genoemd, maar er bestaat reden toe ook Palembang in aanmerking te brengen. Wat de uitrusting met gouvernements-gebouwen betreft, staan alle drie ongeveer op gelijke lijn, gewestelijke hoofdplaatsen als zij al vele jaren zijn geweest; moet er worden verbouwd en bijgebouwd, dan zal dat wel voor alle drie in gelijke mate noodig zijn. Een voorkeur mag toch wel uitsluitend gegrond worden op de voorwaarden voor gezondheid èn op de ligging. Wanneer men de drie plaatsen keurt op gezondheid en ligging, dan blijkt aanstonds, dat Padang achter staat. Het klimaat is er vochtig en warm; bij inachtneming van voorzorgen kan men er de gezondheid wel tamelijk bewaren, maar gevoelige gestellen, aan een dergelijk klimaat niet van jongs gewend, hebben het te Padang niet gemakkelijk.

De ligging voor het verkeer met andere gewesten, die nu afdeelingen van de provincie worden, is vrij ongunstig. De spoorwegverbinding van Padang is maar kort, zoodat de reiziger voor het bereiken van andere gewesten een bootgelegenheid behoeft of een langdurigen autotocht. Het provinciaal bestuur zou, te Padang gevestigd, zijn meeste reizen moeten doen met een gouvernements-stoomer. De mailstoomers doen Padang niet meer aan en de Kon. Paketvaart heeft al een jaar geleden haar sneldienst Java—Padang ingetrokken. De westelijke kust van Sumatra is de minst belangrijke en het simpele feit, dat Padang de oudste gewestelijke hoofdplaats op Sumatra is, kan niet goedmaken wat zij door haar ligging derft.

Medan is voor de gezondheid gemakkelijker, desgelijks voor het verkeer met andere deelen van Sumatra. Het heeft spoorverbindingen in het tegenwoordige gouvernement Oostkust van Sumatra, maar ook met oostelijk Atjeh tot Kotaradja. Overigens komt er de wekelijksche mail, die tevens verbinding biedt met Sabang, Singapore en Java. Het heeft verschillende Paketvaart-verbindingen met Java, oostkust en westkust van Sumatra, terwijl in westelijke en zuidelijke richting vele streken met den auto zijn te bereiken, gezwegen nog van het luchtvaartverkeer waarin Medan reeds werd opgenomen. Die verkeersontwikkeling dankt de plaats aan den bloei van de landbouwnijverheid, waaraan het evenzeer de havenverbetering te Belawan is verschuldigd, die slechts met groote en geregelde uitgaven is te onderhouden.

Palembang is geen lustoord, maar ongezond kan men de stad niet noemen. Wat de verbindingen aangaat, staat Palembang niet bepaald bij Medan achter, want het bezit een spoorlijn in westelijke richting tot het heuvelengebied en van Moeara Enim gaat de autodienst tot Bengkoelen. In zuidelijke richting is de spoorlijn heel de Lampoengsche districten doorgetrokken, zoodat Palembang voor heel Zuid-Sumatra veel beter is gelegen dan Medan. De groote en levendige stad aan de Moesi bezit tal van scheepsverbindingen met Java, Djambi en Singapore. De Paketvaart brengt den reiziger in 40 uur naar Batavia, terwijl de zeereis Medan—Batavia 3½ etmaal neemt. Voor Noord-Sumatra ligt Palembang natuurlijk ongunstiger dan Medan, maar in het voordeel van de Moesi-stad pleit haar geringe afstand van Batavia.

Wanneer men dus wel Padang en Medan noemt als waarschijnlijke hoofdplaatsen van Sumatra, de provincie, dan meen ik dat men ten onrechte Palembang vergeet, dat door zijn ligging Padang ver achter zich laat en wel de gelijke is van Medan. Op de ligging ten opzichte van Noord-, Midden- en West-Sumatra komt het bij de keuze toch voornamelijk aan, verder op de uitrusting van de plaats als centrum met mogelijkheid van uitbreiding. De gemeenschap der deelen zal op Sumatra altijd een gebrekkige blijven wegens de gesteldheid van het eiland; de beroemde keten, hoe grootsch de Barisan moge wezen, heeft de scheiding van West en Oost bepaald. Er is een grens aan den bouw van kunstwerk om de scheiding ongedaan te maken en de drie bestaande doorsteken blijven zwaar en tijdroovend in een dagelijksche practijk. Geregeld ambtelijk verkeer heeft er van te lijden en toch zal er in de provincie Sumatra behoefte zijn aan een geregeld ambtelijk verkeer, dat tot dusverre bij de indeeling van afzonderlijke gewesten niet noodig was. Welke hulpmiddelen telegraaf en telephoon ook beteekenen, ambtelijk verkeer blijft op Sumatra bezwaarlijk of de regeering Medan, Palembang dan wel Padang als hoofdplaats verkiest.

DENGAN HORMAT.

Het jaar dat voorbij ging.

Ned. Oost- en West-Indië in 1931.

I.

Wanneer de ernst van dezen tijd ons niet zóó sterk bewust was, dan zouden wij neiging hebben een oogenblik stil te staan bij een vaak railleerend gebruikte variant op een oude spreekwijze:

„Oost-West,
Thuis is het ook niet alles......"

Waar ter wereld is het, ten slotte, wèl goed op dit oogenblik? Zeker niet in onze overzeesche gewesten. Het overzicht van het jaar, dat voorbij ging, kan niet anders dan somber van toon zijn en er is, helaas, geen „blij vooruitzicht", dat dezen toon iets minder zwaar zou kunnen maken. Er is de misère van honderden landgenooten in de tropen, die ons drukt, er is de ellende van zoo héél velen, die hun vermogen, door noesten arbeid in onze overzeesche gewesten verdiend, aanzienlijk zagen verminderen, of erger nog, geheel verdwijnen. De toestand der groot-landbouwbedrijven werd in het afgeloopen jaar slechter dan hij ooit te voren was geweest, de salarissen der ambtenaren werden verminderd, op de tractementen van duizenden particulieren werden groote kortingen toegepast. Er is één lichtpunt: op politiek gebied was 1931 voor Indië een rustig jaar, moge dit straks ook van het nieuw begonnen jaar getuigd kunnen worden. Want nu, meer dan ooit, is eerste eisch, wil men de bevolking kunnen opheffen uit haar, ten gevolge van de crisis, zoo slecht geworden economische positie: politieke rust, vooral géén politieke agitatie. Op economisch terrein dienen alle krachten te worden geconcentreerd. Ir. Soekarno schijnt dit niet te begrijpen.....

Wanneer wij terug zien op het oude jaar, dan vragen wij ons af, hoe het mogelijk is, dat binnen een zóó kort tijdsbestek, de wereld een zóó ingrijpende verandering heeft kunnen ondergaan, dat thans in alle landen, in alle lagen der maatschappij, ellende en verslagenheid heerschen. Bij den aanvang van 1931 waren er inderdaad verschijnselen, welke er op wezen, dat 1931 niet zoo héél veel goeds zou kunnen brengen. Er was, intusschen, toch nog veel, waarvoor wij dankbaar moesten zijn, maar telkens, wanneer wij het hoofd oprichten willen en ons zèlf overtuigend weer herhalen willen: „'t *is* zoo erg niet!" komt, — zoo schreven wij heden, precies een jaar geleden, — dat afschuwelijke spook, die bleeke, macabere verschijning, vrucht, ellendige vrucht van dat onvruchtbare jaar: het spook der Europeesche werkloosheid in de gezegende landen onder de tropische zon.

Op een der groote, machtige mailstoomers, die op het oogenblik dat wij dit schrijven, naar het moederland koerst, „huistoe", „vieren", — schreven wij op 1 Januari 1931 —, zeven Europeesche werkloozen, uit Indië verdreven, — alsof men er zoo het werkloozenvraagstuk zou kunnen oplossen! —, Oudejaarsavond. Honderden Europeanen in Nederl. Oost-Indië zoeken werk, duizenden vreezen er ontslag of aanzienlijke derving van inkomsten.

„Terugkeer der werkloozen". Het was een sinister novum in onze koloniale geschiedenis. Aanvankelijk trachtte men „verzachtende omstandigheden" aan te voeren. Er zijn reden, meende men, in den loop der jaren te veel onvolwaardige werkkrachten naar Indië getrokken en zij hebben nu aan den lijve moeten ondervinden, dat er geen plaats voor hen is. Zeker is het, dat in ieder koloniaal gebied het proces van het „surviving of the fittest" zich noodwendig en onverbiddelijk volstrekt, maar honderden van hen die nu werkloos zijn, hadden in normale tijden dezen strijd met succes kunnen voeren. Neen, het zijn nu waarlijk niet alleen meer de zwakken, die het loodje leggen. Ook de besten, de nijversten, de kundigsten zijn slachtoffer der economische depressie van dit in dit opzicht noodlottige jaar. Dit valt niet te ontkennen. Het is hard en bitter, dat men het constateeren moet. Maar er zijn toch ook nog lichtpunten.

Lichtpunten, ja zeker, want er is een sterke lichtzijde zelfs aan.... deze economische depressie. Zij heeft in den harden nood van den strijd om het bestaan, in de dagelijksche zorg voor de ernstig bedreigde welvaart des lands, de aandacht afgeleid van de honderd-en zooveel „koloniale problemen", welke men in gunstiger tijden heeft gecreëerd. Het ging daarmee een gevaarlijken kant uit. Men brak, om zoo te zeggen, zijn hals over koloniale problemen van allerlei grootte en aard. De economische depressie heeft er talloozen in den hoek der vergetelheid teruggedrongen. Deze „versobering" was zeer gewenscht; de koloniale ontwikkeling vindt altijd nog meer baat bij practijk en werkelijkheid dan bij kunstmatig gevoede problemen en die diepzinnige bestudeering ervan. De depressie

heeft, al was het ietwat hardhandig, in de koloniale politiek het woord aan de gezonde realiteit gegeven.

Dit boeken wij ook over het afgeloopen jaar als winst.

Bij een beschouwing van de gebeurtenissen in het afgeloopen jaar dringen zich twee evenementen van ongewone beteekenis naar voren: de opening, in Mei, van de Koloniale wereldtentoonstelling in het Bosch van Vincennes, waar men van Nederland's koloniale krachtsinspanning zoo'n schitterenden indruk heeft gekregen en de Bestuurswisseling in September van het afgeloopen jaar. Op den Buitenzorgschen troon werd Jhr. de Graeff vervangen door Jhr. de Jonge, die zich onmiddellijk voor de zware opgave geplaatst zag, die ingrijpende bezuinigingen te treffen, welke er toe kunnen bijdragen een kloppende begrooting te krijgen. Wel zelden in onze koloniale geschiedenis kwam een Gouverneur-Generaal onder zulke moeilijke omstandigheden aan het bewind.

(Wordt vervolgd.)

Van Week tot Week.

Van Maandag 28 December 1931 tot Zondag 3 Jan. 1932.

Redactie en vaste medewerkers van het K. W. bieden aan de Vereeniging O. en W. en al hare leden, hun oprechte wenschen aan voor een voorspoedige 1932.

De ramp van de „Ooievaar" heeft aanleiding gegeven tot ietwat voorbarige uitingen, die het vormen van een objectief oordeel slechts kunnen bemoeilijken. In ieders belang is het ten zeerste gewenscht eerst de officieele rapporten van onderzoek af te wachten, alvorens een oordeel te vormen en uit te spreken.

Gemeld wordt, dat de minister van koloniën bij den gouverneur-generaal informeerde, of het bezoek van den minister van defensie hem aangenaam zou zijn, waarop Z. Ex. heeft geantwoord, dat dit bezoek hem zeer welkom zou wezen en hij alles zal doen om het welslagen van de reis te bevorderen.

*De speciale begrootingscommissie zal binnenkort ver*schillende nieuwe belastingplannen in beschouwing nemen, waarvan een recht op buitenlandsche en inheemsche tabak en een speciale crisisbelasting waarschijnlijk het eerst bij den Volksraad zullen worden ingediend.

*De ontwerp-ordonnantie inzake een vermogensbelas*ting stelt de eerste *f* 25.000 vrij en heft daarboven 2½ pro mille tot een vermogen van *f* 250.000 en vervolgens 2 pro mille.

De regeering heeft geantwoord op de schriftelijke vragen, welke het lid van den Volksraad, de heer H. H. Kan, had ingediend naar aanleiding van het communiqué van de Nederlandsche Bank inzake de transactie van de Engelsche ponden.

De transactie van de Ind. reg. met de Ned. Bank en de Jav. Bank betreft totaal 10.764.000 pond, waarvan met de Javasche Bank alleen 2.500.000 pond.

De ponden werden gekocht voor algeheele aflossing van de beide Ned.-Ind. pondenleeningen 1921 c en 1923 b (waarvan het totaal 11 millioen bedraagt) en tegen een koers als bekend is.

De gelden kunnen ook worden aangewend voor rentebetalingen en contractueele aflossingen. De beide banken beloofden hun vorderingen uit hoofde van de leening 1921 niet voor 7 Augustus 1934 en die van 1923 niet voor 7 Januari 1935 te zullen opeischen. Voorts beloofden zij niet te zullen opeischen zoolang hun positie van circulatiebank zulks toelaat, noch meer te eischen dan de contractueele aflossingen zoolang geen steun van Nederland wordt verkregen door middel van de credietwet waarover de Volksraad zal worden gehoord.

Medewerking aan die transactie door de Ned.-Ind. reg. werd verleend omdat de aflossing tegen een lageren koers werd zeker gesteld, terwijl voorts het ruilmiddel werd beveiligd. Dat deze handeling een speculatief karakter zou dragen, wordt ontkend. Dit speculatief karakter zou bestaan indien het aanbod der banken ware afgewezen.

Tot resident van Sumatra's Westkust is benoemd de heer B. H. F. van Heuven, thans ass.-resident van Solok.

De heer J. A. A. de Bree verklaart dat de door hem opgerichte Ned.-Indische Fascisten-organisatie parallel loopt met het Nederlandsch Verbond van Nationalisten. Tot samenwerking met de bestaande Fascistenvereeniging te Bandoeng werd nog niet besloten.

*Voor het congres der P. S. I. bestond groote belang*stelling. Het besprak o.m. de werkloosheid, predikte swadesj en propageerde terugkeer tot de producten-huishouding.

De directeur van de K. P. M., de heer Everts, heeft na terugkeer van een reis door de Molukken aan de Java-Bode verklaard dat wegens de prijsdaling van boschproducten en copra de bevolking van verschillende streken afziet van het oogsten, hetgeen tot gevolg heeft geldschaarschte bij voldoende voedselvoorraden. Er zijn streken waar 80 pct. der belasting niet binnenkomt. Wijziging van de K. P. M.-diensten is noodzakelijk, doch daartoe is uitgebreide voorbereiding noodig.

Men verneemt, dat de Amst. Mij. voor Jongemannen in nauw contact met het Centraal Comité voor steun aan werkloozen te Batavia de stichting voorbereidt van werkloozenkolonies op daartoe geschikte ondernemingen. Het geld hiervoor is bijeen, doch de uitvoering stagneert, daar de toestemming van de in Nederland zetelende directies der betrokken ondernemingen nog niet is afgekomen. Intusschen is een speciale commissie in het leven geroepen onder presidium van den heer Van Zalinge, die de besprekingen leidt en reeds toezeggingen ontving.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

De Nederl. Indische Afdeeling der Parijsche Koloniale Tentoonstelling toch naar Den Haag?

Naar de dagbladen mededeelen, zal de Nederlandsche Afdeeling uit Vincennes toch naar Den Haag worden overgebracht. Zooals men zich zal herinneren, was vroeger reeds daartoe het plan gerezen, doch werd er om financieele redenen van afgezien.

B. en W. betreurden het zeer, zoo schreven zij aan den Raad, het denkbeeld te moeten verwerpen, want naar het inzicht van hun College, „zou het voor deze Gemeente, waar een groot aantal personen uit Indië gevestigd is, een zaak van belang zijn, deze tentoonstelling, die een uitnemend beeld geeft van de Overzeesche Gewesten en die zoowel in Nederland zelf als in de andere landen van Europa veel belangstelling trok, naar 's-Gravenhage te brengen. Zoowel uit een instructief oogpunt, alsook met het oog op de vermeerdering van het vreemdelingenbezoek achtten zij het plan in het voordeel van de Gemeente."

Het wil ons voorkomen, dat juist de personen, die *niet* in Indië geweest zijn, er meer mee gebaat zouden zijn, ofschoon er onder de oud-Indiërs ook velen zijn, wier belangstelling wel wat opgefrischt mag worden voor heel wat onze koloniën betreft, vooral ook de Indonesische Volkskunst, welke te Vincennes zoo goed vertegenwoordigd was.

Nu onlangs schijnt deze zaak echter opnieuw te berde gebracht te zijn en wel door de firma N.V. *Grupe,* die het tweede paviljoen te Parijs heeft gebouwd en die de gebouwen na sluiting der tentoonstelling heeft gekocht. Deze firma biedt aan om, in samenwerking met de N.V. *„Tentoonstellings-Maatschappij Amsterdam",* de tentoonstelling te 's-Gravenhage voor eigen rekening te bouwen en te exploiteeren, onder de volgende voorwaarden: waarden:

„De gemeente stelle kosteloos het benoodigde terrein ter beschikking en wel het gedeelte van het *Westbroekpark,* dat niet van een gazon is voorzien en dat bekend is onder den naam de „Weide". Zij zorge tevens voor de noodige toegangswegen, parkeergelegenheid, verlichting enz. Voorts draagt de gemeente

kosteloos zorg voor den aanleg van water, gas, rioleering, electriciteit en telefoon, met dien verstande, dat het verbruik voor rekening van de exploitatie komt. Voor den aanleg van breede paden op het terrein zelf staat de gemeente de noodige tegels in bruikleen af. De kosten, die de gemeente voor een en ander moet maken worden geraamd op f 15.000.

„Ten slotte verbindt de gemeente zich een subsidie te verleenen ten bedrage van de opbrengst der vermakelijkhedenbelasting voor zoover die zal worden geheven op de entree's voor de tentoonstelling zelve en de bezienswaardigheden, die daarvan naar haar aard deel uitmaken. Dit geldt dus niet voor de toegangsbewijzen voor speciale voorstellingen, restaurants met muziek en dergelijke. Aangezien de subsidie gelijkwaardig is aan de opbrengst der belasting, beteekent deze voorwaarde derhalve geen verhooging van uitgaven voor de gemeente.

„De artistieke en opvoedkundige leiding van de tentoonstelling zal berusten bij een comité van enkele toonaangevende personen, met wier benoeming B. en W. accoord moeten gaan, terwijl het der gemeente vrij staat harerzijds leden aan dit comité toe te voegen.

Dit aanbod is door B. en W. aannemelijk bevonden, daar het aan de gemeente niet te zware lasten oplegt.

In verband hiermede merken zij nog op, dat bij de verschillende belangengroepen onder de burgerij veel belangstelling voor het plan bestaat. De Kamer van Koophandel heeft hiervan blijk gegeven door in haar jongste vergadering een bedrag van f 1500 te voteeren als bijdrage in de door de Gemeente te maken onkosten. Deze beschikbaarstelling behoeft nog de Ministerieele goedkeurig. Horecaf betuigde, evenals de Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer hare volle sympathie met het plan en wekt haar leden op ook een financieelen steun te geven. Ook de Maatschappij Zeebad Scheveningen sluit zich bij deze adhaesie-betuiging aan en zal de tentoonstelling in haar buitenlandsche reclame vermelden.

B. en W. stellen den Raad thans voor, hen te machtigen tot uitvoering van de ontvouwde denkbeelden de verdere stappen te doen en in verband hiermede een crediet te verleenen van f 15.000.

In het Zondagochtend blad van „Het Vaderland" werd hiertegen echter al dadelijk een protest opgenomen van de omwonenden tegen dit tijdelijk Indisch Museum in het Westbroekpark. Die aanneming daarvan wordt als een „overrompeling" beschouwd en daarom tervisielegging van het voorstel gevraagd, krachtens de Woningwet. Zij vreezen groote overlast er door te ondervinden en drukken dit in hun adres aan W. en W. o.a. in de volgende woorden uit:.

„Ieder, die onze koloniën heeft bezocht, is het duidelijk hoe hinderlijk het moet zijn maanden lang, avond aan avond, de muziek van den gamelan bij te wonen, die ook binnenskamers gegeven tot op honderden meters afstands naar buiten doordringt."

Naar ons weten, hebben toch vele muzikale Europeanen, die Indië bezochten, de lieflijke gamelantonen, ook zooals men ze uit de Kampongs van de verte kan hooren, ten zeerste geroemd.

De Haagsche correspondent van de „Nieuwe Rott. Crt." telt dan ook de bezwaren van bovengenoemde adressanten niet zoo zwaar, te meer daar er een aesthetisch behoorlijke opstelling zal worden verkregen, doordat de heer *P. A. Moojen* zich bereid heeft verklaard, als artistiek adviseur op te treden.

Zou echter het Malieveld, met het Haagsche bosch als achtergrond, niet beter voldoen, dan het zoo in de diepte gelegen Westbroekpark?

Of wil men een open terrein met electrischen aanleg, zou dan de Haagsche IJsbaan zich daartoe niet beter leenen?

Om te zorgen, dat de tentoonstelling een waardig geheel wordt, zal een commissie van toezicht worden ingesteld. Vanwege de gemeente zullen hierin dr. H. E. van Gelder, de directeur van den Gemeentelijken Dienst voor kunsten en wetenschappen, ir. Van Hoytema en freule Elias, directrice van het Museum voor het onderwijs, zitting nemen.

Wat den inhoud van de gebouwen betreft, lezen wij:

„Het schijnt wel vast te staan, dat de geheele verzameling; die te Vincennes in het hoofdgebouw ondergebracht was, ook te 's Gravenhage tentoongesteld zal worden*). Het is jammer, dat men voor het Balineesche theater de dansers en muzikanten, die te Parijs zooveel opgang gemaakt hebben, niet meer bij de hand heeft. Zij zijn gerepatrieerd en uit elkaar gegaan en men ziet er geen gat in hen in korten tijd weer bijeen te krijgen. De daaraan verbonden kosten zouden trouwens ook te hoog loopen. Maar men vertrouwt, dat het mettemin toch wel mogelijk zal zijn in het Indische theater verschillende belangwekkende voorstellingen te geven. Er zijn te 's Gravenhage genoeg voldoende echte Indonesiërs, die in de Indische danskunst, het wajang-tooneel en de bespeling van den gamelan bedreven zijn, en men veronderstelt, dat men een deel van hen tot medewerking bereid zal vinden.

„De tentoonstelling zou geopend worden in Mei en duren tot einde October.

„Met nadruk werd ons gezegd, dat alles wat op kermisgedoe lijkt, verre gehouden zal worden. Er zal dus geen Lunapark of iets dergelijks aan verbonden zijn, maar de tentoonstelling zal een zuiver artistiek en opvoedkundig karakter hebben.

In verband hiermee is reeds bij voorbaat bedongen, dat er voor schoolklassen en groote reisgezelschappen reductie op den toegangsprijs verleend moet worden."

Wanneer werkelijk de zekerheid verkregen is, dat het artistiek opvoedend karakter bij deze tentoonstelling in allen deele hoog gehouden zal worden, zouden wij de uitvoering van het plan ter zeerste toejuichen en er gaarne, naar beste krachten, het onze toe bijdragen.

Rechtzetting.

Zooals onze lezers zullen hebben opgemerkt, geven de twee foto's bij het artikel van verleden week: *„Indonesische kleinkunst in Europeesche omgeving"* een eet- en slaapkamer weer en werd de kiek der reeds beschreven *zit*-kamer (bij avondlicht) achterwege gelaten. Deze ziet men thans hier afgebeeld „met beide hondjes op de ruststoel".

Ook sloop in hetzelfde artikel een zinstorende drukfout binnen, n.l. in de alinea: „Jammer, dat de mooie, gedempte tinten der plantaardige kleurstoffen *„dichtbij"* (moet natuurlijk zijn *„hierbij"*, bij de foto,) niet te zien zijn.

Vooral ook in deze kamer is de kleurencombinatie bijzonder goed gekozen. De steenroode tinten van de *Rongkong-ikat* der Toradja's van Midden-Celebes, harmonieeren als divankleed prachtig met de kleine Savoeneesche *slendang* als tafelkleedje, terwijl ook het Perzische vloerkleed en de kussens er uitstekend bij passen.

En zoo zouden nog ontelbare mooie combinaties voor Europeesche woningen te verzinnen zijn!

*) En het Menangkabausche huis? Zal Boeatan dat wederom kunnen benutten ten bate der Indonesische Volkskunst? — Red.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Nieuw-Europa. Ontwapening.

Het *Soer. Hbl.* (26/11, 2de bl. *Z.*) bespreekt het eerste nummer van „Nieuw-Europa", tijdschrift ter propageering der Europeesche samenwerking. Het doel is: *de propaganda der Pan-Europa-idee, ter voorkoming van Europa's ondergang.* De geschiedenis leert dat de oorlog, vastzittend aan het leven der Volken, zich met dat leven ontwikkelde. Voor sommige volken is de oorlog — n. h. o. van Z. — nog de drager der groote glorie, voor anderen de mogelijkheid op winst en buit. In Japan zwijgt nog thans de sociale strijd der arbeiders, zoodra oorlogsgevaar dreigt. De idee van Pan-Europa richt zich slechts op het inniger samengaan der volken van Europa en dan is vooral veel waarde te hechten aan het algemeen inzicht in Europa. *Iedere oorlog in Europa is een Peloponesische krijg, eene moordpartij onder broeders, eene uiterst gevaarlijke verzwakking van het Westen tegenover het Oosten.* Als men denkt aan het leed over millioenen uitgestort, schijnt de eeuwige vrede als de hemel op aarde. Bij Verdun trokken Fransche troepen lachend en zingend den dood tegemoet. Waar ligt tusschen deze uitersten: de vreugde over den vredestijd en de geweldige heroïek van den oorlog, de waarheid? Het ideaal van een Pan-Europa moge in ons werken en wij mogen, wij moeten streven naar een Pan-Europa. Dit idealistisch streven is de demonstratie van mooi menschelijk gevoel. Doch men vergete niet — zegt Z ten slotte — dat daar de Realiteit staat, los van woorden en theorieën. Laat ons bedenken dat er andere en tegengestelde leuzen zijn, waarvoor millioenen menschen hun leven zullen inzetten. Laat ons niet te zeer gelooven in de gemakkelijke phraseologie van hen voor wie de roep: „weg met den oorlog!" de prompte en afdoende oplossing is van één der gewichtigste problemen, welke het menschdom kent.

Te Batavia is een comité opgericht tot voorbereiding van *een Ned.-Indisch petionnement,* dat aangeboden zal worden aan de ontwapeningsconferentie, welke in Februari 1932 te Genève wordt gehouden. *De Loc.* (21/11, blz. 3) plaatste een oproep van dit comité, gericht tot de ingezetenen van Ned.-Indië van elken landaard. Het blad hoopt, dat ook Ned.-Indië met een indrukwekkend aantal handteekeningen te Genève zal verschijnen. De kans op een wereldoorlog lijkt *De Loc.* in de naaste toekomst echter gering; *andere en even erge gevaren bedreigen h. i. de wereld van dichter nabij.* De ellende der overal heerschende *werkloosheid,* de algemeene *verarming,* de steeds toenemende *ontwrichting* — bij zoovele *directe* nooden staat op dit oogenblik de vrees voor toekomstigen oorlog op den achtergrond. Het streven inzake ontwapening is niet het *eerst* noodige. De starre handhaving der *oorlogsschulden,* de waanzinnige opdrijving der *invoerrechten* in bijna alle landen, en de noodlottige verblinding, welke er de regeeringen van terughoudt, om tot *samenwerking* te komen voor het te laat is — ziedaar alweder zoo ernstige *directe* zorgen, dat men onmogelijk de actie inzake ontwapening als het voornaamste kan zien. Op de aanbieding te Genève van zooveel maal honderdduizend handteekeningen onder een fraai petionnement uit Ned.-Indië, komt een aardig bedankje. Tot daden van wezenlijke beteekenis zal men op de Ontwapenings-conferentie alleen dan komen, wanneer aan adviezen tot beperking de kracht wordt bijgezet van machtiger mogendheden. Maar de illusie dat men tot ingrijpende beperking komt kan men zich voorshands niet maken. *In de zonderlinge wanorde der dingen kan een ieder in Ned.-Indië slechts dit doen: getuigen.* Getuigen van wat goed, nuttig en noodig geacht wordt; het zou een ernstig verzuim zijn, indien dit nagelaten werd. Dan zal te Genève in de verwarring dezer dagen, uit het voor velen onbekende land temidden van het woelig Oosten toch een stem klinken, een waarschuwende stem, die van recht en rede spreekt. Daarom teekene ieder het petionnement. Zorg aan een waarlijk goede zaak besteed, kan nimmer verloren zijn.

Onderwerpen van internationalen of interkolonialen aard treffen wij o.a. aan in het *Soer. Hbl.* (23 t/m. 28/11, 1ste bl. Correspondenties; 24/11 „Br.-Indië", *J. W.;* 2de bl. „Japan in Mandsjoerije", *E.;* 25/11, 2de bl. „Mandsjoerije", *J. R.;* 26/11, 4de bl. „Syrië"; 27/11 „Australische brieven", *B.;* 2de bl. „Paramaribo-affaire", *Z.*), de *Java-Bode* (26/11 „Br.-Indië"; 27/11, 3de bl. „Om den Pacific") en de *Deli Crt.* (1/12, 3de bl. „Arabië", *L. Weiss;* 4/12, 4de bl. „Damascus", *J. K. B.*)

Techniek en inzicht.

Wie met open oog voor de werkelijkheid en nuchter op zich laat inwerken de beteekenis van wat op 's werelds tooneel, van verre en van nabij zich voordoet, die *leert* daaruit — verzekert het *Soer. Hbl.* (21 en 23/11 „Econ. en sociale aangelegenheden", *Smissaert*) —, verzamelt daaruit kennis, komt tot eigen inzicht omtrent het voor en het tegen van hetgeen geschiedt, ook al ontgaat hem de techniek der geschiedenis. *Engeland zij een voorbeeld.* Het wettig betaalmiddel is losgelaten van zijn gouden anker en mist stabiliteit. Of dit feit voor- of nadeel is? Iedereen kan hierin tot eigen inzicht komen. Wij kennen door *Duitschland* de proef op de som. Het ligt in de rede, dat *de waardedaling der munt-eenheid* zich spoedig of langzaam uitdrukt in nominaal evenzeer hoogere prijzen, in evenzeer hoogere prijzen ook voor arbeid, d. i. in *loonsverhooging.* Minister De Geer zeide met zoo gelukkige beeldspraak, dat *„zoo'n beetje inflatie* niet is als een beetje vergif in de apotheek, maar veeleer als 'n beetje deraillement van een sneltrein op den spoordijk: *niemand heeft de gevolgen in de hand".* En wij zien nu reeds *in Engeland* wettelijke maatregelen tegen prijsopdrijving; men wil daar ontkomen aan de „inflatie-spiraal", waaronder verstaan werd: „de jacht van loonen achter de prijzen aan, die in korten tijd de heele staatseconomie ontbinden kan".

Wij vestigen de aandacht op *De Loc.* (21/11 , blz. 5 „Twee jaar Wallstreet"), het *Bat. Nwsbl.* (1/12 „Indische Meevaller", betr. aankoop van ponden door de Indische Regeering voor leening-aflossing in 1933), de *Deli Crt.* (1/12 „Pondentransactie") en het *Soer. Hbl.* (23 t/m. 28/11, 2de bl. „Wat in de telegrammen staat", *B.*)

Daar of Hier. Een Raad van Overzee.

Een voor Ned.-Indië thans als immer belangrijke kwestie behandelt Z. in het *Soer. Hbl.* (23/11, 2de bl. „Mee-regeeren"), naar aanleiding van het besluit der Ver. „Indië—Nederland" om een studiecommissie van oud-B. B.-ambtenaren te benoemen inzake de bestuurshervorming. Er is — naar de meening van Z. — niet de minste aanleiding om een stap terug te doen en het zwaartepunt in tal van voor Indië gewichtige beslissingen weer naar Holland te verleggen. Wij moeten Indië zeker niet inniger koppelen aan Hollandsche partijpolitiek, welke het parlementaire leven domineert, doch streven naar meerdere bevoegdheid voor Indië tot behartiging van eigen zaken. Dat het Europeesche element daarin eene belangrijke rol moet spelen, spreekt vanzelf. Het valt zeer te betreuren dat personen, zooals „Indië-Nederland" er vele samenbracht, niet zijn te vinden voor het werk in Indië zelf. Want dit behoort in Indië, en niet in Holland te worden verricht. *In Indië is een geweldig tekort aan leidende figuren, die voldoenden tijd hebben voor het werk aan de openbare zaak.* Wat zouden velen van „Indië-Nederland" een uitstekend figuur maken in den Volksraad. Alle openbare colleges in Indië — men vergete de gemeenteraden niet — lijden onder het ernstig gebrek aan goede representanten van het publiek. *Iedere huiswaarts varende boot draineert Ned. Indië aan kennis en ervaring.*

Na in „De Rijkseenheid" eenige artikelen te hebben gewijd aan den Franschen „Conseil supérieur des colonies françaises" en den Belgischen „Conseil colonial", stelt het oud-lid van den R. v. N.-I., de heer A. J. W. Harloff, in genoemd weekblad voor, *een dergelijken Raad voor de Nederlandsche Overzee-gewesten* in het leven te roepen. De *Java-Bode* (30/11 „Een Raad van Overzee", *J. E. Jasper*) ziet aan zulk een instelling voor en nadeelen verbonden. Een van de nadeelen is, dat de ontwikkelingsaspecten in Ned.-Indië snel veranderen, zóó snel zelfs, dat het voor den besten Indiëkenner, die in Nederland gedurende eenigen tijd verlof of pensioen geniet, niet altijd mogelijk is, om den loop der dingen in Indië bij te houden en op de hoogte te blijven van alle wijzigingen. Voor een Raad van experts gaat het echter *niet om de détails van het Indisch gebeuren, maar om de hoofdlijn van het te volgen algemeen beleid,* hetgeen van invloed kan zijn op de gewichtigste belangen van den tusschen Nederland en Indië sterk te houden band. In het vroegere koloniale beleid hebben wij genoeg van het te sterk en te spoedig doorgevoerde modernisme gezien, om er van overtuigd te zijn, dat eenige remmende werking op het streven naar een zich gansch niet bij de lijnen van Oostersche geleidelijkheid aanpassenden vooruitgang heilzaam kan wezen. Tusschen star conservatisme en een gedwongen evolutie bestaat een middenweg. In de hoofdvormen van het koloniaal schema profijt te trekken van de inzichten, die Indische praktijk-mannen door hun langdurig contact met verschillende maatschappelijke groepen in het bestuurde land verkregen hebben, kan voor het Opperbestuur niet anders dan nuttig zijn. Een „Raad van Overzee" verdient ernstige overweging en komt voor verwezenlijking in aanmerking.

Grondrechten aan Indo-Europeanen.

De *Java-Bode* (25/11) kan zich niet vereenigen met de zienswijzen van dr. H. C. Heijting in de „Indische Gids" (Nov.), over *de grondrechten aan Indo-Europeanen.* De *J. B.* vreest niet voor een onberekenbare schade, evenmin voor een doorn in het vleesch van den inboorling. Men kan zich *h. i.* niet met groote woorden van deze zaak afmaken, nog minder er zich tegen

verzetten; daarvoor zijn er te veel practische en ideëele zijden aan dezen strijd om recht op den geboorte-grond, daarvoor is *l'appel du sol* te krachtig en te diep ingeworteld bij de in Indië geboren Nederlanders. Zelfs in Japan kan een genaturaliseerd vreemdeling binnen twee jaren grondrechten krijgen, een regeling, die ook in andere landen bestaat. In 1875 is in Indië als hoofdbeginsel bepaald, dat vervreemding van het Inlandsch bezitrecht op den grond aan niet-Inlanders verboden is. Er is echter in ruim vijftig jaren zooveel veranderd, dat vasthouden aan dat verouderde beginsel gelijk zou staan met halsstarrig conservatisme, dat wel eens een doorn zou kunnen worden in het oog van tienduizenden loyale Indo-Europeanen. En dit dient, om velerlei redenen, voorkomen te worden.

Landbouwzaken vinden wij behandeld in het *Bat. Nwsbl.* (1/12, 3de bl. „De Indo-Eur. en de grondrechten", het standpunt der Partai Indonesia en van de Inheemsche studenten; 19 en 21/11 „Grondrechten voor Indo-Eur."; 26/11 „Gouv. palmondernemingen"; 28/11 „De afschaffing der P. S."), de *Java-Bode* (30/11 „P. S. in Ned.-Indië en op de Amer. bez. rond de Caraïbische Zee"), *De Loc.* (24/11, blz. 30 „Suiker-zaken"; 25/11, blz. 10 „De P. S. en de heer Dreu", in den Volksr.) en het *Soer. Hbl.* (19/11, 3de bl. „De tabakscultuur in Australië"; 26 en 27/11, 4de bl. „Clandestiene ontginningen", op het Kendenggebergte).

Indië zorge voor zijne werkloozen.

De *Deli Crt.* (2 en 3/12) bepleit de wenschelijkheid om hen, die in Ned.-Indië in het algemeen en in Deli in het bijzonder werkloos raken, niet naar Holland te doen afvloeien. *De naar Holland scheep gaande werkloozen gaan slechts kommer en ellende tegemoet,* getuige o.m. de artikelen van *Van Lidth de Jeude* in „*De Loc.*" (24/11, blz. 29 en 25/11, blz. 4 en 33 „De stille Armen"). Het wordt moreel niet verantwoord geacht om Holland nog langer op te schepen met de werkloozen uit Indië, daar op deze wijze de werkloozenzorg, welke Indië behoort te dragen, afgewenteld wordt op Holland, dat aan de zorg voor de eigen werkloozen de handen vol heeft. Men redeneert terecht dat Indië, waar velen in de jaren van hoog-conjunctuur veel verdiend hebben, in de steeds daarop volgende jaren van laag-conjunctuur en crisis, de zorg voor de in Indië werkloos geraakten zelf ter hand moet nemen. Daartoe moeten Regeering, werkgevers en werknemers samenwerken. *In het belang der werkloozen moet terugzending naar Nederland voorkomen worden.* Verschillende naar Holland gezonden planters zijn weer naar Indië teruggekeerd, omdat hen de onmogelijkheid bleek in Holland ook maar iets te verdienen. In Indië, in het land waar zij gewerkt hebben, rekenen zij er op, op den duur werk te kunnen vinden, en zij kiezen die voor het eerst ietwat vage mogelijkheid boven de zekerheid, dat Holland hen niet aan werk kan helpen. Ter *Sumatra's Oostkust* voelt men het meest voor het organiseeren, met behulp van de bestaande steuninstellingen, van een gewestelijke beweging, welke dan de huisvestingskwestie onder de oogen zou moeten zien in den geest van de onderbrenging van werkloozen op de wijze zooals de V. v. A. in Deli en de initiatiefnemers van *het te Medan te stichten Tehuis voor Hulpbehoevenden* zich die denken. Men gelooft dat dit mogelijk zal zijn, mits de Maatschappijen accoord gaan met *het storten van de passage-gelden van hen, die teruggezonden moeten worden, in een fonds,* waarvoor natuurlijk de instemming van de betrokkenen vereischt wordt. Moge ook nog van particuliere zijde, van hen die niet-werkloos zijn, bijdragen vloeien!

Wij verwijzen naar *De Sum. Post* (30/11 en 1/12 „Het tehuis"); voorts, in verband met de crisismaatregelen, naar het *Soer. Hbl.* (23/11 „Stille armoede in Indisch-Hollandsche kringen", betr. de Indische ambtenaarspensioenen; 24 en 25/11, 4de bl. „De landsmiddelen in September"), *De Loc.* (21/11, blz. 2 „De Economische Commissie; blz. 29 „Een wensch"; 26/11, blz. 21 „Gedrukten"), het *Bat. Nwsbl.* (26/11 „Onderwijsbezuiniging"; 1/12 „Particulieren"), de *Java-Bode* (28/11 „De Academici" bij den Landvoogd; 26/11 „Levensstandaard en Overheid", *v. W.;* 27/11 „Dictatuur") en *De Sum. Post* (4/12 „Europeesch Onderwijs"; 28/11 „De moderne ambtenaar").

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

De Volksbeweging.

De artikelen van dr. Abdul Rivai in *Het Vaderland*, hierop neerkomende dat er volgens zijn meening thans nog geen Indonesisch nationalisme bestaat en dat er slechts een Javaansch nationalisme is, hebben in de meeste Javaansche bladen en ook in vele andere, een storm van verontwaardiging en protesten ontketend. Dr. Rivai (die volgens de bladen 12 Nov. op Java is aangekomen) blijft in de *Bintang Timoer* schrijven en verweert zich tegen de op hem gerichte aanvallen. Hij zegt tegen de journalisten: „Indonesisch" nationalisme heeft de politieke strekking dat er mee gestreefd zal worden naar de onafhankelijkheid van „Indonesië". Volgens mijn ervaring werken de menschen in de buitengewesten nog niet zooals op Java voor die vrijheid. Want, wanneer de lieden in de Minangkabau b.v. thans daarvoor willen werken, *hoe* zullen zij dat willen doen? En indien zij hun doel bereiken, willen de Javanen, Soendaneezen en Madoereezen dan onder hun bestuur staan? Dr. Apituley heeft namens de Ambonneezen gezegd, dat deze niet door amateurs geregeerd willen worden, d.w.z. door menschen zonder ervaring, die dus willekeurig zullen handelen. Stel dat de 45 millioen Javanen „Indonesië" onafhankelijk kunnen maken door de energie van het Indonesisch nationalisme, zullen dan de Minangkabauers, de Atjehers, de Bataks, de Menadoneezen, enz., door de Javanen geregeerd willen worden? Zullen alle radja's en sultans in de Buitengewesten het bestuur der Javanen willen erkennen?" Dan wijst de dokter op de oneenigheid tusschen Mohammedanen en Hindoes in Britsch-Indië.

Deze artikelen worden door vele bladen overgenomen, maar door enkele becommentarieerd. De redacteur van *Aksi* spot er in het blad van 5 Nov. mee en vraagt of de schrijver nog dezelfde dr. Rivai is van vroeger. De opmerkingen van den arts over het provincialisme, de verschillende talen op Java, enz. zoodat een Indon. nationalisme niet zou kunnen bestaan, zijn reeds lang te voren verkondigd! Hiertegenover wordt naar voren gebracht dat de Sarekat Madoera reeds in de P. B. I. is opgelost en dat binnen niet al te langen tijd de provincialistische partijen zullen verdwijnen. Dr. Rivai wil, volgens schrijver, naar het blijkt van dominion-status of onafhankelijkheid niets weten, geeft zich geheel en al aan de koloniale politiek over. De vrijheidsbeweging eischt offers; wil men deze vermijden, dan volge men het recept van dr. Rivai!

De dokter heeft evenwel een medestrijder gevonden in dr. Ratulangie, die in de *Bintang Timoer* van 5 Nov. in een artikel schrijft dat de kritieken op dr. Rivai onverdiend zijn. Men moet zijn uitlating niet beschouwen los van zijn politieke figuur. In het politieke leven is hij steeds een eenling geweest, afgezonderd van elk politiek verband. In de periode van de politieke activiteit van dr. Rivai (1920—1925) waren de omtrekken der probleemstelling in het politieke leven nog niet zoo scherp geteekend als thans. Rivai was te consequent in zijn denken dan dat hij zich toen zou hebben kunnen schikken in een partijverband met een partijprogram, dat ingesteld was op het bereiken van niet dadelijk vervulbare desiderata. Schrijver noemt dan zijn verdiensten op en constateert dat dr. Rivai volgens zijn ideologie niet in een speciale streek, maar in heel Indonesië thuis hoort.

Het feit dat alle partijleiders in Engeland de beginselen hunner respect. partijen terzijde hebben gelegd ter wille van land en volk, waardoor de labour-regeering plaats heeft moeten maken voor de nationale regeering, wordt door de *Bintang Timoer* van 2 Nov. een goed voorbeeld genoemd voor de in Indië bestaande volksvereenigingen.

In *Timboel* van November geeft de redacteur Sanoesi Pané een beschouwing over de verhouding tusschen Java en de buitengewesten. Hier is de grootste drager der Oostersche beschaving ongetwijfeld het Javaansche volk maar als geheel is dit, gekluisterd als het is aan verstarde tradities, zwak. Het volk moet tot ontwaking worden gebracht. Het aanvaardde onder handhaving van eigen wezen den practischen zin der buitengewesten en deze mogen op haar beurt de wijsheid van Java overnemen, opdat zij zoodoende in elkaar kunnen opgaan. De kort geleden te Batavia door intellectueel en politiek onbeteekende personen opgerichte vereeniging van Javanen met het doel om, onder verwerping van de Indon. eenheidsgedachte, de Javaansche cultuur in haar tegenwoordigen vorm te handhaven en te behouden voor Java alleen, heeft, naar schrijver's oordeel, een reactionnair exclusivistische richting, welke noodwendig op onoplosbare politieke en cultureele moeilijkheden zal doodloopen. Men volgt in de buitengewesten met groote aandacht den loop van zaken op Java, spreekt vol eerbied over de leiders en wacht nog slechts op een geschikten tijd om zich daadwerkelijk aan te sluiten bij de nationale beweging.

De malaise en de bezuiniging.

In een beschouwing over de wereldcrisis schrijft de redacteur van *Timboel* (24 Oct.) dat deze het geloof in de almacht van het Westen doet verdwijnen. Het kan geen kwaad, want het zal dat Westen meer vatbaar maken voor menschelijke gevoelens. Maar de economische en financieele wereldcrisis heeft den vroegeren tegenzin van den Oosterling voor het productie- en distributiestelsel der Westerlingen versterkt. Schrijver waarschuwt echter ondanks alle onrustbarende gebeurtenissen voor de paniekstemming die allen thans dreigt aan te grijpen. Er breekt ongetwijfeld een harde tijd aan. De Indonesiërs hebben niet voor het gouden kalf geknield en toch zullen ook zij de gevolgen van dien Westerschen afgodendienst moeten ondergaan. Het ergste, voedselgebrek, moet de overheid echter kunnen voorkomen. Door al te groote aandacht aan het herstel van het begrootings evenwicht, dreigt men het hongergevaar, dat velen boven het hoofd hangt, te miskennen. De officieele mededeelingen over den economischen toestand van de bevolking zijn vaag en bevredigen schrijver niet. Vrijwaring van het arme volk voor honger en een behoorlijke opening van zaken alleen kunnen bij de nationalisten een tegemoekomende houding terzake van bezuiniging, enz. verwekken.

Andere bladen bespreken den toestand onder de bevolking zelve. *Swara Oemoem* vreest voor nog grootere overbevolktheid der desa's door massa-ontslagen en terugzenden van koelies. Het blad prijst de benoeming van een Economische commissie als een daad van nuchterheid en zakelijkheid. Het volk toch maakt de veilige en soliede grondslagen voor de Regeering uit: in kritieke oogenblikken vormt de „contributie" van het volk de kern der inkomsten van de „vereeniging" die het Land is, dat de belangen van dat volk niet voldoende heeft behartigd. Het blad hoopt op meerdere waardeering.

In de *Swara Publiek* van 7 Oct. wordt geklaagd over het lot der landbouwers. Zij kunnen op de pasar nauwelijks hun producten verkoopen en schrijver zou gaarne zien dat die menschen van pasarbelasting werden vrijgesteld. Ook betreurt hij het dat thans de werknemers, particulieren en landsdienaren, geheel aan de willikeur hunner werkgevers zijn overgelaten. (? Red.)

Niet alle bladen bepalen zich tot beschouwingen of kritiek; de *Pergaoelan* van 30 Oct. (Kotaradja) wijst de werkloozen in Atjeh er op dat nog zoovele gronden kunnen worden bebouwd en andere bedrijven geëntameerd en de *Bandera Kita* te Pematang Siantar (O.K.S.) keurt het per slot van rekening goed, dat er lieden werden gestraft die nalatig waren in het bewerken van hun sawahs.

De plannen tot bezuiniging op het Inlandsch onderwijs worden echter overal ongunstig ontvangen. De *Bintang Timoer* van 3 Nov. bericht dat de onderwijzersfederatie, de P.G.H.B. op verschillende plaatsen tegen deze plannen protest heeft aangeteekend. Het blad wenscht dat zoowel coöperatoren als non-coöperatoren gezamenlijk hun stem zullen verheffen, want het onderwijs is de bron van alles wat tot de ontwikkeling van het volk kan strekken. De *Darmokondo* klaagt er over dat het schijnt of men altijd eerst op onderwijs moet bezuinigen en geefs verslag van een paar protestvergaderingen, waarin men, begrijpende dat er niets aan te doen zou zijn, er op aandrong zelf scholen richten in de eigen behoeften te voorzien. *Galih Pakoean* (W.-Java) hoopt nog maar op de volksleiders om met al de krachten en het verstand waarover zij beschikken ,naar middelen te zoeken om de landskinderen aan het door hen begeerde en voor den vooruitgang van het land noodzakelijke onderwijs te helpen.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië

No. 22 van 28 Nov.: Java-rubberclonen op de Philippijnen (volgens The Philippine Agriculturist een geslaagde proef van ingevoerd veredeld plantenmateriaal van Java, door de bijzondere welwillendheid van N.-I. landbouwautoriteiten). — Belangrijke rubberconferentie te Parijs (Congres des techniciens du Caoutchouc). — Plantaardige oliën als brandstof voor Dieselmotoren in de tropen (tot dusverre zijn gunstige resultaten verkregen met het gebruik van palmolie en residustroffen uit de palmoliefabrieken. Ook met grondnotenolie, castorolie, klapperolie, sesamolie. Franschen Japanners en Duitschers hebben dit probleem aangesneden, omdat het voor de grootcultures in het Oosten van groot gewicht is. Moge N.-I. niet achteraan komen sukkelen). — Alang-alang in dienst der veeteelt, door H. A. Schrauwen. (Indien er geen alang-alang bestond, zou er, althans op Java, Bali Lombok en Sumatra geen extensieve vormvan veeteelt kunnen worden gedreven. Madoera maakt een uitzondering, daar de Madoerees zijn vee als huisdier verzorgt).

Indisch Bouwkundig Tijdschrift

No. 22 van 30 Nov.: Aanbestedingen van bouwwerken bij overheid en particulieren in N.-I., door ir. Richard Baumgartner (uit de waterstaats-Ingenieur).

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië

Afl. 17 van 1 Dec.: Jacobus Bontius (geboren 1592 te Leiden, overleden te Batavia 30 Nov. 1631 (met de titelprent van den 2den druk der Oost-en West-Indische Warande en van het titelblad van dit boek). — Eenige ervaringen op malariagebied, door dr. W. B. Doorenbos II. — Arachnoiditis Spinals, door prof. dr. P. M. van Wulfften Palthe. — „Zeldzame" gezwellen bij de inheemsche bevolking. II. — Het cystadenoma papilliferum thyreoideae, door A. Darwis.. — Malaria en Appendicitis, door dr. A. J. Huart. — Tonsillectomie na bestraling bij lymphosarcoom der amandelen. Een geval van genezing en zes jaren vrijblijven van recidief, door dr. D. G. W. van Voorthuysen.

De Indische Mercuur

No. 51 van 23 Dec.: Waarnemingen over de kwaliteit van het Indische geneeskruid Koemis koetjing of Daoen remoedjoeng, door ir. W. Spoon. (Berichten van de Afdeeling "Handelsmuseum van de Kon. Ver. „Koloniaal Instituut" No. 60. Bekend als „Indische nierenthee". Beschreven wordt een methode om langs scheikundigen weg eenigermate de waarde van de in den handel gebrachte gedroogde bladeren en stengeltoppen te bepalen).

No. 52 van 30 Dec.: Verslag van het Volkscredietwezen over 1930, door prof. dr. J. H. Boeke. — De wereldproductie van djarakpitten en djarakolie en het aandeel van Ned.-Indië, (vervolg en slot. Uit Korte Berichten).

Indisch Militair Tijdschrift

No. 11: De verpleging te velde in verband met het motoriseeringsvraagstuk, door F. W. J. van Vollenhove. — Eenige aanteekeningen op de brochure": Een moeilijk Indisch probleem", door I. A. Vellenga (nagenoeg niet is besproken het uitgangspunt: de ongunstige landaard-verhoudingen in ons koloniaal vrijwilligersleger). — Het gebruik van geheimschrift bij (troepen)-oefeningen, door W. A. v. d. Beek (vervolg). — Bouw van een hangbrug in de buitengewesten, door P. Proost (met 7 teekeningen en 6 foto's). — Detacheering bij den Topografischen dienst, door J. Th. Horstink.

De Indische Verlofganger

No. 21 van 25 Dec.: L. van Brakel (een markante figuur uit de Indische vakbeweging op 21 Dec. overleden. Hij was o.a. bestuurslid van de Ver. v. Ind. Verlofgangers.) — Verslag van de alg. vergadering der V. v. I. V. op 19 Dec. — Alsvoren van den Pensioenbond van Indische Ambtenaren. — Rondschrijven van Koloniën betreffende de betaling van pensioenen en onderstanden van gewezen Nederlandsch-Indische, Surinaamsche en Curaçaosche landsdienaren en hunne weduwen en weezen. — Ambonsche Zaken, door S. Kalff (slot) — Tropenleergang voor Verplegenden (T.O.V.I.)

No. 22 van 1 Januari 1932: Vereeniging Bond van gepensionneerde burgerlijke landsdienaren en locale ambtenaren in Ned.-Indië. Nederlandsch Verbond van Koloniale Vereenigingen. Statuten en huishoudelijk reglement. — Kerstnacht in het oude Indië, door C. Vis—Janssen van Raay (slot).

Medische Nood

Orgaan van de Vereeniging Simavi. No. 4: Van Soemba, door dr. F. Veldstra (door dr. en mevr. Bergs streven werd op 23 April 1930 een ziekenhuis in Waikaboebak geopend, waarin plaats voor 76 menschen). — Tentoonstelling Moeder en Kind 1932 in het Koloniaal Instituut, door G. Roijer. Het zendings-ziekenhuis „Bajoeasih" te Poerwokarta, W. Java (4 afbeeldingen). — Wijkverpleging in Malang.

New York Herald Tribune

van 8 Nov. Penal Sanctions in Sumatra, door Herbert Antcliffe (de schrijver zegt o.m. daarin:

It is a common complaint that Americans and the United States government do not understand — and some say that they do not wish to understand — what the penal sanction in the Dutch Indies is, and that they call it forced labor and even slavery when it is at least not the latter and, if it be the former, it is beneficial not only to the employer but also to the worker. No one will deny, however, that it is a survival of the times when slavery was consedered a necessity and is a modification of the conditions of slavey to the extent that it holds men to their werk when they might otherwise leave it, to the detriment of the work as a whole and of their fellow workers as well as of the capitalist.

The supporters of the system insist that it is no more to the disadvantage of the worker than is the almost universal law which makes punishable the desertion of his ship by a sailor or a fisherman, or of his work by a steel worker or machinist who works in a „team". In principle, they contend, it is the same thing).

Pharmaceutisch Tijdschrift voor Ned.-Indië

No. 12 van 1 Dec.: Op het 6de Natuurwetenschappelijk Congres van 21—26 Sept. werd behandeld door dr. A. J. Ultee: De aetherische olie van eenige inheemsche Pittosporaceae, door ir. C. van den Koppel: Hoe is te voorkomen, dat de Ned.-Indische natuurharsen geheel door kunstharsen van de markt verdrongen worden?

Revue Bleu

van 5 Dec.: La Hollande aux Indes Neerlandaises, door Madeleine Barre. (Au moment où l'Exposition coloniale ferme ses portes, il convient de rendre hommage à la Hollande pour le rôle unique qu'elle y a joué: beauté de ses pavillons reproduisant des temples antiques, admirable organisation intérieure, tant dans la disposition des collections que dans celle des tableaux remarquablement clair rendant tangibles les efforts et les résultats obtenus par la métropole dans ses colonies.

Sans s'arrêter même aux danses sacrées de l'ile de Bali qui ont été révélées pour la première fois à la France, on ne peut passer sous silence l'élan magnifique avec lequel les Pays-Bas ont reconstruit, en quelques samaines, ce que le feu avait anéanti).

De Rijkseenheid

No. 13 van 30 Dec.: De verbetering van den smaak van de Suriname Liberia Koffie. — Het opperbestuur des Konings verdedigd tegen mr. H. J. Wytema, door prof. dr. I. A. Nederburgh (slot). — Figuren uit onze Koloniale Historie, door H. A. Ritter (Johan Maatsuycker 1653—1678, die 25 jaren het gezag over de Indische Zaken voerde, en waarin slechts één donkere bladzijde is aan te wijzen, n.l. het verlies van Formosa aan Coxinga en St. Helena aan de Engelschen.) — Het internationale suikervraagstuk en de Javasuikerindustrie, door dr. A. de Graaff. Proefschrift besproken door H. D. Rubenkoning.

Onze Stem

No. 47 van 20 Nov.: Het ontslag van gehuwde Ambtenaressen (niet kostwinsters. Als kostwinsters wordt als regel de vrouw beschouwd, als zij meer verdient dan haar man. Een opzeggingstermijn van drie maanden wordt aanbevolen.) — Het Ambachtsonderwijs, door A van Tijn jr. (met ontwerp leerplan en georganiseerd leerplan.)

No. 48 van 27 Nov.: Het terugbetalen van Studiebeurzen. — Opleiding van Instrumentmakers en Glasblazers aan de Technische Hoogeschool te Bandoeng.

De Stuw

No. 23 van 1 Dec.: De „Hoogere Inlandsche Verbanden-Ordonnantie", door B. J. Haga. — Oostersche studenten in den Vreemde, door C. L. v. D. (er studeerden in 1930 in Europa 1910 Indiërs en 1450 Chineezen, waarvan 150 Chineezen in Nederland. Een gevoel van eenzaamheid beklemt velen. Zooals bij alle menschen, die zonder reëel contact met hun omgeving leven, wisselen gevoelens van eigen minderwaardigheid af met gevoelens van eigendunk. Innerlijke verslagenheid en grenzenlooze trots kiezen afwisselend woning in hun hart. Volhardend in een critische houding tegenover menschen van het land, waar zij studeeren, pantseren zij zich steeds sterker tegen invloeden, die van dezen uitgaan. En toch is er behoefte aan omgang.)

Tropisch Nederland

Afl. 18 van 28 Dec.: De ontwikkeling van het verkeerswezen in Ned.-Indië, door S. A. Reitsma. VI (het verkeerswezen door de lucht). — Bali-Impressies, door L. van der Wilk. — Nederlands roeping in Indië, door prof. dr. A. W. Nieuwenhuis. XVI.

Vrij Nederland

No. 72 van 25 Dec.: De Nederlandsche kolonie Suriname. (in dit derde artikel worden behandeld: Mijnwormziekte, landbouw, tabakscultuur en bacovencultuur. In dit laatste stuk treffen wij eenige onjuiste beschouwingen aan. De „Gros Michel" was een vrucht van uitstekende kwaliteit. De Panamaziekte maakte er een einde aan en de in de plaats daarvan genomen congo bacove viel niet in den smaak.)

Suriname

Aan het Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer over de Surinaamsche begrooting voor 1932 ontleenen wij het volgende:

Algemeen was men van oordeel, dat de economische en financieele positie van Suriname niet gunstig is. Waar de algemeene oorzaken van de wereldcrisis ook in Suriname haar invloed doen gelden (een feit, dat te betreuren, doch niet te veranderen valt), meenden verscheidene leden, dat er weinig reden is tot het houden van beschouwingen in deze.

Andere leden waren van oordeel, dat de slechte economische en financieele toestand van Suriname niet alleen aan de tijdsomstandigheden is te wijten, doch dat ook het bestuur te dien aanzien mede aansprakelijk is. Volgens die leden is het bestuur tekort geschoten in het nemen van doeltreffende maatregelen ter verhooging van de volkswelvaart in gunstiger tijden.

Jaar op jaar is door de Kamer op het nemen van zoodanige maatregelen en op het ontwerpen van een werkplan aangedrongen. De Regeering is echter te dien aanzien in gebreke gebleven, als gevolg waarvan een richtsnoer ontbreekt voor hetgeen tot verbetering van den economischen toestand dient te geschieden. Door verscheidene leden werd in het bijzonder betreurd, dat geen volledig en stelselmatig onderzoek wordt ingesteld naar 's Lands hulpbronnen.

Het gevolg van den slechten economischen toestand is, dat er in groote kringen van de bevolking ontevredenheid heerscht, een feit waarop reeds bij de behandeling der vorige begrooting is gewezen.

Verscheidene leden hadden uit berichten en mededeelingen den indruk gekregen, dat de ontevreden stemming onder de bevolking ten deele mede te wijten is aan door het bestuur getroffen maatregelen, o. a. het vorderen van een heffing voor de vergunning tot het dragen van wapenen, ook buiten Paramaribo, en het ontslaan van lagere ambtenaren wegens feiten, welke bij hoogere ambtenaren door de vingers zouden worden gezien.

Gaarne zou men van den minister nadere inlichtingen ontvangen inzake het gerucht, als zouden de Britsch-Indiërs zich met klachten over het Gouvernement tot de Engelsche regeering gewend hebben.

Algemeen betreurde men de in het laatst van October j.l. te Paramaribo plaats gehad hebbende ordeverstoringen. Opmerkelijk is, dat aan de vergadering, voorafgaande aan de onlusten, Boschnegers hebben deelgenomen.

Algemeen gaf men den wensch te kennen, dat bij de Memorie van antwoord op het voorloopig verslag duidelijk en omstandig zou worden medegedeeld, wat is voorgevallen. Met name zou men gaarne willen vernemen, of en, zoo ja, in hoeverre het bestuur in zijn primairen plicht tot gezagshandhaving is tekort geschoten.

Andere leden spreken als hun aanvankelijk oordeel uit, dat, naast communistische invloeden, de slechte economische toestand en als gevolg daarvan werkloosheid en de reeds bij de algemeene beschouwingen genoemde ontevredenheid onder de bevolking als oorzaak van de plaats gehad hebbende ordeverstoringen kunnen worden beschouwd.

Verscheidene leden spraken er hun ontstemming over uit, dat de onruststokers gedurende twee etmalen feitelijk de macht in handen hebben gehad, hetgeen onnoodig ware geweest, zooals blijkt uit de spoedige beëindiging der troebelen, toen door de militaire macht werd ingegrepen. Doordat de overheid dit middel te laat heeft aangewend, is, naar het oordeel van deze leden, de overheid schuldig aan het feit, dat de onruststokers gedurende bijna twee etmalen in de gelegenheid zijn geweest, grove schade aan te brengen aan have en goed van goedwillende ingezetenen.

Verschillende leden zouden gaarne omstandig worden ingelicht omtrent het beleid van den Gouverneur in deze.

Vele leden wezen in dit verband er nog op, dat te betwijfelen valt, of de aanwezige machtsmiddelen voldoende zijn, om onder alle omstandigheden orde en rust te handhaven; zij vroegen daarom een uiteenzetting, waaruit blijkt, over welke machtsmiddelen de Overheid de beschikking heeft.

De vraag werd gesteld, in welk stadium zich de herziening van het Regeeringsreglement bevindt.

Bevordering van den kleinen landbouw werd wederom met kracht bepleit. Vooral de vruchtencultuur dient, volgens het oordeel van vele leden, krachtig te worden gesteund.

Opnieuw werd aangedrongen op het zenden van een irrigatie-deskundige.

Sommige leden drongen er mede op aan, dat de minister zijn aandacht zal blijven schenken aan het vraagstuk der kolonisatie in Suriname voor Nederlandsche landbouwers.

Enkele leden vestigden er de aandacht op, dat reeds in 1911 is aangedrongen op de instelling van een mijnbouwkundigen dienst. Zij drongen er op aan, dat dit nu eindelijk zou geschieden.

Westgrens van Suriname. Gevraagd werd, of de Regeering opnieuw met Engeland in onderhandeling is getreden omtrent het betwiste gebied, gelegen aan de Westgrens van Suriname, en, zoo ja, of die onderhandelingen reeds tot eenig resultaat hebben geleid.

Curaçao

Mr. Polvliet.

Naar wij vernemen, zal mr. Polvliet, lid van het hof van justitie, voorzitter onzer afdeeling, 12 Januari a.s. met verlof naar Nederland gaan.

De Mauretania.

21 November 1931 heeft dit wereldschip een bezoek aan Curaçao gebracht. Het schip is met 860 passagiers aan boord niet de St. Annabaai maar Caracasbaai binnengevallen. 6 December kwam het schip al weder, met 824 passagiers. Naar wij lezen, had het toen de reis van New-York in 75 uren verbracht.

De Columbie.

Dit nieuwe stoomschip der Compagnie Générale Transatlantique heeft 29 Nov. l.l. Curaçao aangedaan. Aan boord was de directeur-generaal P. A. de Malglaive, die dien dag ontvangen heeft, en een maaltijd heeft aangeboden, waaraan ook de gouverneur aanzat.

Hoofdaalmoezenier Noordman.

Deze heeft in November Curaçao bezocht en een bestuur samengesteld voor een op te richten R. K. Militaire vereeniging.

Hoera!

De *Amigoe* schrijft:

„Onze bekende Curaçaosche historicus Pater Euwens is bereid gevonden, om.... weer korte historische schetsen te leveren."

In het teeken der geschiedenis.

Verschenen is „a historical chart and decorative map of the island of Curaçao". Deze kaart, een penteekening, is niet een oude maar een nieuwe kaart, geflankeerd door reproducties, die herinneren aan feiten, personen en gebouwen uit de geschiedenis van Curaçao. Daaronder een weergave van een wèl oude prent „'t Eyland Curaçao anno 1800", voorstellende de overgave aan de Engelschen in 1800. Maker van de kaart is W. M. Hoyer, P. S. Leon de „Antiquary-Editor". Wij meenen, dat bij de firma Sluyter de kaart verkrijgbaar is achter glas met een toelichtend boekje voor *f* 10.—.

De Kerstgroet der Koningin.

Volgens een mededeeling in het *Algemeen Handelsblad* is zoowel op Curaçao als op de bovenwindsche eilanden deze Kerstgroet „uitstekend overgekomen".

1931.

Over Curaçao schrijft het *Algemeen Handelsblad* in een oudejaarsherdenking:

„Voor dit zelden in het middelpunt der openbare belangstelling staande eiland zijn de vette jaren reeds lang voorbij, de tijd van hoogconjunctuur vormt nog slechts een herinnering. Curaçao echter heeft tenminste een goeden tijd gekend — dat te beseffen, geeft velen kracht in een moeilijke periode — de Bovenwindsche en andere Eilanden bespeurden nooit iets laatste gedeelte van dezen zin is ook geschikt voor de *Errata*).
van voorspoed en zijn dus nog meer te beklagen (het

En hier zullen regeering en opperbestuur weinig kunnen uitrichten, al ontbreekt dikwijls de goede wil niet. Terwijl geen aanleiding bestaat om voor het komende jaar veranderingen ten goede te verwachten."

en de *N. R. Crt.*

„Curaçao ontwaakte wreed uit den korten weelde- en grootheidsdroom der rijke oliedagen als een arm haveneiland, zonder noemenswaardige eigen bronnen van bestaan. De inkrimping van het bedrijf der Curaçaosche Petroleum Industrie-Mij., de Westindische metamorfose van de Bataafsche, veroorzaakte dit jaar ongekende werkloosheid, en slapte in de havenbeweging noopte het gouvernement tot uiterste zuinigheid. Met beperkte middelen kon aan de Bovenwindsche Eilanden althans eenige hulp worden verleend."

Het postkantoor.

Wij hebben aan de *Amigoe* een bericht ontleend over een diefstal, twee jaar lang gepleegd, uit stapels onbestelbare brieven, die niet werden teruggezonden. Ofschoon wij het bericht zeer verkort opnamen, willen we hier geheel opnemen de verbetering, die de post directeur aan het genoemde blad heeft gezonden:

„Bij het opruimen van eenige oude postpakketten bevattende illustratiën, waarvan de afzenders van hunne rechten hadden afstand gedaan ter vermijding van de betaling der kosten van terugzending, werden eenige rolletjes papier gevonden, die bij opening bleken opengescheurde brieven te bevatten, welke in transito op Curaçao waren aangekomen en derhalve hadden moeten worden doorgezonden.

Uit enkele lichte aanwijzingen kreeg ik vermoedens tegen een der bestellers, waarmede de recherche nog dienzelfden dag in kennis werd gesteld en die den volgenden dag bij het verhoor van dien besteller geheel bevestigd werden.

Ook bij het gerechtelijk onderzoek voor den Rechter-Commissaris is gebleken dat bedoelde besteller zich slechts transito-brieven had toegeëigend en geen onbestelbare stukken, terwijl hij daarmede ook geen 2 jaren bezig is geweest, doch slechts één jaar en dan nog wel bij groote tusschenpoozen, wanneer bij groote drukte, hij daartoe gelegenheid vinden kon.

De onbestelbare stukken worden wekelijks bekend gemaakt en blijven onder berusting van een ambtenaar, die ze in een kast alphabetisch gerangschikt houdt, tot zij na een bepaalde tijd als Rebutten worden teruggezonden. Dat die stukken zonder meer ter zijde gesteld worden is mitsdien ook zeker niet juist."

Dit laatste raakt zijdeling een andere kwestie, in een interview met dokter Strak, opgenomen in het *Algemeen Handelsblad* van 9 Dec. 1931 Av. ten opzichte van onbestelbare stukken vermeld, n.l. dat in die brieven ieder maar zou mogen komen zoeken.

Geschiedkundige Sprokkelingen.

Heldewier Vignon.

De *Amigoe* bericht het overlijden van den heer J. L. Th. Heldewier Vignon, oud lid van den Kolonialen raad, die behoorde tot hen, die in 1906 onder gouverneur De Jong van Beek en Donk het bijltje erbij neerlegden.

Wij herinnerden ons een aanteekening, die wij indertijd over dit geslacht gemaakt hadden en vonden o.a. dit:

Gijsbert Charles Heldewier Vignon, kapitein ter zee, zoon van J. W. Heldewier en Jeanne Sebille de Vignon, geboren 1790, overleden 5 Nov. 1831 te Paramaribo, huwde te Curaçao Dorathea Elizabeth Jutting.

De Heldewiers zijn een oude Curaçaosche familie. Hamelberg noemt in 1715 en later een secretaris Willem Heldewier.

Uit den Verren Vreemde

Australië in moeilijkheden.

't Lukt niet best met de pogingen van aanhangers der Arbeiderspartijen om de financiën van land en stad goed op dreef te houden en tevens meer ten nutte van het algemeen te doen strekken. Als voorbeeld van mislukking kan ook de nog jonge geschiedenis van den Australischen statenbond genoemd worden.

In het land van de *selfmade men* vormde zich een arbeiderspartij, die, als overal, de overtuiging had, dat zij de verdeeling van arbeid en loon, van lasten en geneugten beter zou kunnen ordenen, dan de naar boven gekomen mannen van bezit of invloed. Zoolang zij in de oppositie was groeide haar aanhang. Het liberale ministerie Bruce werd ten val gebracht. Scullin, de leider der labourpartij, vormde een ministerie. Eenige jaren leek het of Australië het bewijs zou leveren voor de mogelijkheid der verwezenlijking van de verkondigde theoriën. Het land verkeerde in een bevoorrechte verhouding doordien er goud gevonden was.

Het regeeringsbeleid was zoo eenzijdig op het belang van den arbeider gericht, dat deze in tal van opzichten in een benijdenswaardige positie werd gebracht. Maar bij bevoorrechting in loon, zonder eisch van uitmunten door arbeidsprestatie, moesten misstanden ontstaan. De minder ontwikkelden wenschten altijd nog meer. De arbeiders in de cultures, door wier werkzaamheid het land in ontginning moest komen, trokken in groot aantal naar de steden waar het leven veel genoegelijker was, en eischten daar hun aandeel in de bevoorrechting. De werkgevers in de stad zoowel als op het land kwamen hierdoor in moeilijkheden. De buitenlandsche mededinging deed zich hoe langer hoe meer gelden. Ook vreemde arbeidskrachten boden zich goedkooper aan. Eenerzijds zouden deze welkom hebben moeten zijn om de open plaatsen in de cultures in te nemen, of ook omdat zij met een minder hoogen levensstandaard tevreden waren, maar de labourpartij wilde ze natuurlijk weren. De lage levensstandaard zou een terugkeer zijn naar 't verkeerde, en wie op het platteland begon zou binnenkort ook den weg naar de stad vinden. Gevolg was, dat hooge tariefmuren buitenlandsche goederen en een immigratie-verbod de vreemde werkkrachten buiten Australië moesten houden. Met dit al tastte het ongezonde van den toestand ook 's lands financiën aan. De belastingen vloeiden minder mild, de uitgaven namen schrikbarend toe. De regeering wilde, kon niet terug. Leeningen brachten redding, doch slechts voor kort, want te vergaande leeningen verhoogen den schuldenlast zonder een nieuwe bron van inkomsten te scheppen. Het land zelf moet tenslotte de leeningen betalen.

Op den duur zou de toestand niet houdbaar zijn, maar nu heeft de crisis den val bespoedigd. Het dalen van de prijzen van wol en erts is voor Australië noodlottig geworden. Het heeft zijn financieele moeilijkheden, zijn werkloozen, zijn stock's die 't niet kwijt kan, terwijl de vroegere geldschieters niet meer voor leeningen te vinden zijn.

In 1929 beliep de openbare schuld van de federale regeering reeds 377.6 millioen p.st. en die der staten bovendien 726.4 millioen. Op de totale schuld was een jaarlijksche interest af te doen van 55.4 millioen.

In de labourpartij gaf de uiterste vleugel niet toe dat Australië boven zijn krachten heeft geleend. Niet al 't geleende is natuurlijk onproductief. Zij prijzen de gevolgde methode nog, waardoor het land tot snelle ontwikkeling is kunnen komen en het mogelijk is geweest de leuze „White Australië" door te voeren.

Maar in de eerste helft van 1930 moest Scullin tot de erkenning komen, dat men niet op den ouden voet kon blijven voortleven. De middelen waren niet voldoende om de vaste uitgaven te dekken, de schulden waren van dien aard, dat de banken toezegging van ingrijpende bezuinigingsmaatregelen als voorwaarde stelden voor verder te verleenen medewerking. De premier ontwierp een plan tot algemeene bezuiniging.

Men zal zich herinneren, dat in den zomer van dat jaar de Rijksconferentie van dominions-premiers te Londen bijeenkwam, waar dus ook Scullin aanwezig is geweest. Tijdens zijn afwezigheid hadden de ministers, die tijdelijk de leiding hadden Lyons en Fenton het erg te kwaad met de leiders der Labourpartij, onder welke vooral Theodore op den voorgrond trad met „prachtige" nieuwe voorstellen voor leeningen en uitgiften van bankpapier.

Bij zijn terugkeer, nu juist een jaar geleden liet Scullin zich inpalmen door de, in het land toegejuichte speculaties van Theodore, die weer minister van financiën werd. Fenton en Lyons traden uit het ministerie.

De uitgifte van 18 millioen p.st. aan bankpapier, terwijl de bankiers bleven weigeren verder risico te aanvaarden, ging den Senaat te ver. Hij ging niet mee. In den lande verontrustte de Theodore-plannen ook velen. In meer dan een der bondstaten uitte het verzet zich zeer duidelijk. En toen in Juni een conferentie in de bondshoofdstad Canberra werd gehouden van de premiers van alle Australische staten werd daar de noodzakelijkheid van een voorzichtiger financieel beleid op zoo dringende wijze betoogd, dat het besluit genomen werd op alle staatsuitgaven een vermindering van 20 pct. door te voeren. Alleen Nieuw Z.-Wales wilde zich hiernaar niet voegen. Lang, de premier van dezen staat, bepleitte schrapping van de oorlogsschulden aan Engeland als eerste middel, ook de gesloten leeningen waren bij hem niet veilig. Theodore had moeten erkennen, dat het spaak liep. Hij bleef met Scullin aan het roer, maar zij hadden het vertrouwen van het land niet meer, in de labourpartij evenmin als bij de liberalen.

Onder deze omstandigheden kwam het in het parlement tot een stemming, waarbij de regeering van Scullin in de minderheid bleef. Hoewel 't niet om een kwestie van regeeringsprincipe ging en hoewel de meerderheid ook niet overstelpend was (37 tegen 32, 6 afwezigen), vond Scullin hierin toch aanleiding, om den gouverneur-generaal sir Isaac Isaacs (de eerste Australiër, die als vertegenwoordiger van den koning is opgetreden) te verzoeken tot ontbinding van het parlement over te gaan. Aldus geschiedde, de dag der verkiezingen werd op 19 December gesteld.

In het hier voorafgaande is veel overeenstemming te vinden met hetgeen in Engeland is gebeurd. De groei der labourpartij en als zij de leiding in handen krijgt de debacle van de financiën, erkenning van de onhoudbare positie de leiders, die aanblijven, terwijl zij de partij niet meer achter zich hebben. Maar terwijl Mac Donald den toestand blijft beheerschen en het landsbelang boven de partijeischen durft te stellen, tracht Scullin tusschen de klippen door te laveeren, neemt hij geen stelling vóór de verkiezingen, maar wil de kat uit den boom kijken. Punten van overeenkomst zijn weer, dat een oud-labour-minister leider is van de labour-oppositie, Lyons, en dat de uitslag een verpletterende nederlaag is geworden voor de labourpartij.

Deze heeft van de 35 zetels slechts 16 behouden. De vereenigde Australische partij, wier groepen in het vorige parlement 23 vertegenwoordigers telden, heeft 't nu tot 37 gebracht. De partij der boeren kwam van 12 op 15. Tevens boekt de uiterste linkervleugel, de groep Lang, winst, van 5 op 7. Afvleeing van labour dus naar beide zijden.

Bij den gevoerden strijd is ook op een tegenstelling van belang te wijzen. In Engeland is het protectionisme een der factoren geweest die tot verkiezingsleuze gemaakt zijn. In Australië wijten velen de ongunstige toestanden aan de te hoog opgetrokken tariefmuren, zoodat de overwinning juist daar tegen gericht is, vooral de plattelanders zijn afkeerig van een tarieven-oorlog met het buitenland. Vrijhandelaars mogen hun verwachtingen echter niet al te hoog stellen.

Scullin is afgetreden. Joe Lyons heeft het nieuwe ministerie samengebracht. Volgens een Reuter-bericht gaf hij zijn politiek program aldus aan:

„De overwinning door onze partij behaald zal er zeer veel toe bijdragen, de vrees te verminderen welke door de verschillende financieele voorstellen van de federale labourpartij in het afgeloopen jaar gewekt is. Men kan nu er van verzekerd zijn, dat Australië het werk van het herstel zal voortzetten op een wijze, die geheel overeenstemt met de Britsche tradities. De Australische vereeniging streeft naar de grootst mogelijke mate van preferentieelen handel binnen het Britsche rijk. Zoo spoedig Engeland daartoe bereid is, zullen wij gaarne onderhandelingen aanknoopen. Ik kan Engeland verzekeren, dat wij oprecht er naar zullen streven, tot een werkelijke actieve samenwerking met het moederland te komen."

Den 5den Januari heeft het nieuwe ministerie zich aan het parlement voorgesteld. De premier heeft in zijn rede bevestiging gebracht van het Reuterbericht.

Nagekomen Berichten.

Ingezonden

Dankbetuiging.

De weduwen en hulpbehoevende leden van de Ned. vereeniging voor Oud-Militairen der Zee- en Landmacht uit de tropische gewesten „Het Vaderland Getrouw" betuigen hiermede hun hartelijken dank aan het bestuur van bovengenoemde vereeniging voor de prachtige Kerstgaven die zij mochten ontvangen. Zij spreken den wensch uit dat God deze vereeniging in haar belangloozen arbeid voor de naasten nog vele jaren Zijne hulp zal mogen verleenen.

Namens de Wed. en Hulpb. leden,
Mej. de Wed. GUNTER.
Jacob v. Campenstraat 6,
's Gravenhage.

Van onze Adverteerders.

CENTRAAL THEATER, DEN HAAG, Lange Poten 41.

Inhoudsbeschrijving van Monte Carlo.

Op den dag van haar huwelijk verlaat Helene Maria, een wispelturige, verarmde gravin, haar bruidegom, de Prins von Seibenheim, een schatrijk maar beuzelachtig en verwijfd type. De prins zweert zijn bruid terug te zullen vinden om haar opnieuw naar het altaar te leiden.

In gezelschap van haar kamenier begeeft de gravin zich naar Monte Carlo, vastbesloten om met roulette een fortuin te winnen met haar laatste tienduizend francs. De Graaf de Farrière, een rijke en knappe jonge man, ziet haar verliezen. Getroffen door haar schoonheid en lieftalligheid tracht hij met haar in kennis te komen, doch te vergeefsch.

Door een toeval komt hij in contact met Helene's kapper, die haar iederen morgen bij haar toilet helpt. En den volgenden dag verschijnt een nieuwe kapper in Helene's kamer. Graaf Rudolf heeft zich in zijn nieuwe gedaante spoedig onmisbaar gemaakt, en hij wacht nog slechts het gunstige oogenblik af om zijn ware identiteit en zijn liefde te openbaren.

Doch na eenige weken ziet Helene zich genoodzaak haar kapper te ontslaan. Zij heeft geen geld meer — haar schulden zijn enorm. Op dat oogen-

blik arriveert de Prins von Seibenheim, die geheel Europa doorkruist heeft op zoek naar zijn weggeloopen bruid. Helene is wanhopig bij het idee dat haar schulden haar wel eens zouden kunnen dwingen tot een huwelijk met den Prins. Graaf Rudolf echter brengt uitkomst. Hij vertelt zijn meesteres dat hij buitengewoon gelukkig in het spel is, en verzoekt haar met hem naar het Casino te gaan, waar hij voor haar zal spelen. Zij stemt toe, en geeft hem haar laatste duizend francsbiljet.

De Prins is echter naar het Casino gegaan, en Helene wil dus niet spelen. Zij gaat terug naar het hotel, terwijl Rudolf alleen naar het Casino gaat. Hij speelt niet, doch brengt haar honderd duizend francs. Uitgelaten van vreugde kust zij hem.

Den volgenden morgen is Rudolf kwaad als zij hem weer als vroeger uit de hoogte behandelt. Zij laat hem voelen dat hij slechts haar kapper is en meer niet. Hij grijpt haar vast, kust haar en vertrekt.

Zij tracht hem terug te vinden, doch hij weigert gehoor te geven aan haar smeekbeden. Wanneer hij echter hoort dat zij hem noodig heeft om haar haar op te maken voor de opera, die dien avond gegeven wordt, krijgt hij een idee. De opera is „Monsieur Beaucaire", de geschiedenis van een edelman, die zich voor barbier uitgeeft om in contact te komen met de vrouw die hij lief heeft. Rudolf begeeft zich naar Helene. Zij is gelukkig met zijn terugkeer, daar zij hem lief heeft. Wanneer Rudolf haar echter vertelt dat hij alleen gekomen is omdat haar door hem opgemaakte haar een advertentie voor zijn kapperskunst zal zijn, zendt zij hem woedend weg, en vertrekt naar de opera met het haar in de grootste wanorde.

In de opera valt de Prins von Seibenheim al gauw in slaap en Helene verveelt zich, totdat zij in een andere loge Rudolf ontdekt. Plotseling wordt zij zich dan bewust van de overeenkomst tusschen het gegeven van de opera en haar eigen liefdeshistorie. Zij vraagt zich af of Rudolf, evenals Monsieur Baeucaire, zich slechts voor kapper uitgeeft. Zij gaat naar zijn loge, en hij deelt haar de waarheid mee. Hun geschiedenis eindigt als het scherm in de opera zakt — de gravin is gelukkig in de armen van den pseudo-kapper.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling 's Gravenhage.

Contributie-betaling.

Leden en begunstigers worden beleefd verzocht de contributie over 1932 per postgiro onder **No. 135120** te willen voldoen aan den secretaris-penningmeester van de afdeeling 's Gravenhage van de Ver. „Oost en West", Jacob Hopstraat 12 alhier. Ook bestaat gelegenheid de contributie aldaar contant te storten.

Nà 15 Januari a.s. zal per post over de contributie worden beschikt, verhoogd met **15** cent voor inningskosten.

De Secretaris-Penningmeester,
J. C. BAUDOIN.

Groningen en Ommelanden.

Op Donderdag 28 Januari a.s., des avonds 8 uur, zal de heer Th. van Erp, in de commissiezaal der Harmonie een *voordracht met lichtbeelden* voor onze leden en begunstigers houden. Onderwerp: *De Boroboedoer.*

Wij vestigen de aandacht van onze leden hierbij op dit hoogst belangwekkend onderwerp, dat vooral ook in wetenschappelijke kringen groote belangstelling zal wekken. De heer van Erp is hier geen onbekende. Een 15-tal jaren geleden trad deze begaafde en tot oordeelen bevoegde spreker, gedurende de Indische week voor onze afdeeling voor een stampvolle zaal op.

Wij hopen, dat ook ditmaal de Commissiezaal weer te klein moge zijn.

Entree voor leden met één huisgenoot(e) en donateurs voor zich persoonlijk *vrij*.

Niet-leden *f* 1,— per persoon; leerlingen van middelbare scholen *f* 0,50.

Kaarten in voorverkoop bij het Reisbureau Kruize. Plaatsbespreking in de Harmonie.

De Secretaris,
J. FRANKE.

Groningen en Ommelanden.

Algemeene vergadering van leden op Zaterdag 16 Januari a.s., des n.m. 4 uur, in de Harmonie.

Agenda:
1. Opening.
2. Notulen.
3. Jaarverslag v. d. Secretaris.
4. Verslag v. d. Kascommissie.
5. Benoeming leden kascommissie 1932.
6. Benoeming voor 1 lid van het H. B. wegens bedanken van den heer J. Franke.
7. Bestuursverkiezing wegens periodieke aftreding van de heeren Jhr. Mr. W. W. Feith en J. Franke (beide herkiesbaar, doch de heer Frank wenscht zijn mandaat als secretaris-penningmeester neer te leggen).
8. Rondvraag.

HET BESTUUR.

Groningen en Ommelanden.

Contributiebetaling 1932.

Onze leden en begunstigers worden beleefd verzocht de contributie over 1932 op postgiro No. 70435 te storten (penningmeester der afdeeling) of contant te voldoen aan mijn adres Nassauplein 11a.

Na 15 Januari a.s. zal per quitantie over de contributie beschikt worden met verhooging van *f* 0,15 voor inningskosten.

De Penningmeester,
J. FRANKE.

Afdeeling Apeldoorn.

Men gelieve goede nota te nemen van 't volgende:

1e. Het telefoon nr. 1358 zal binnenkort wegens automatiseering van het bedrijf **4027** worden.

2e. Gaarne zal de penningmeester de *contributie* over 1932 per postgiro 93038 van J. C. Baars ontvangen.

Na 15 Januari volgt inning per v. Dijk & Zn.

3e. De *Indische Leergang* vangt aan op Donderdag 14 Januari, 's avonds 7 uur in de zaal „Kunst en Genot" in de Kanaalstraat. Op 't oogenblik zijn er 93 deelnemers. Wie nog mee wil doen haaste zich.

4e. Binnen eenige dagen komt het bestuur bijeen en zal vastgesteld worden, wat er in 1932 kan gedaan worden. Zonder vooruit te loopen op de plannen, kan worden medegedeeld, dat ongeveer medio Februari een voor leden en begunstigers van „Oost en West" en genoodigden door de Rotterdamsche Lloyd een gratis filmvoorstelling in Minerva zal gegeven worden van *„Hoe de Dempo gebouwd werd"*. Zegt het voort en werft leden en begunstigers!!!

De Secretaris,
J. C. BAARS.

Afdeeling 't Gooi.

Maandag 11 Januari e.k., te 8 uur 15 precies, zal in het Gebouw der Vereeniging, Ouden Enghweg 19 te Hilversum een lezing gehouden worden door den heer G. H. Mouw, leeraar Staathuishoudkunde, over „Coöperatieve Verbruiksvereenigingen". Na de pauze een film „Het leven op de vlot- en paalwoningen van Palembang en Oost-Borneo, toegelicht door den heer J. C. Lamster.

DE SECRETARIS.

Afdeeling Arnhem.

Nadat het bestuur in October j.l. besloten had, in plaats van een viertal lezingen liever één Indische avond in de schouwburg aan onze leden te geven, werd met de vereeniging „Eurasia" te Den Haag contact gezocht en dit leverde goede resultaten op.

Den 30 December trad deze, van de I. T. A. zoo goed bekende vereeniging met een rijk programma voor ons op.

Het kernstuk bestond uit een Javaansch tooneelspel in één bedrijf, door Dewi Suhita, getiteld „Wajang Wong".

Van het tooneel, décors en verdere aankleeding was veel werk gemaakt en gaf een goed geslaagd beeld van een open pendoppo van een Kaboepatan. Evenals de inleider, zal ook ik het verloop van dit tooneelspel niet weergeven; juist het onbekende verhoogde de spanning. Het was de eerste opvoering in Nederland en we hopen dat Eurasia gelegenheid zal krijgen dit stuk ook elders op te voeren.

Om een Hindoe legende, spelende in een Javaansche sfeer, goed in het Hollandsch te vertolken, eischt zeer veel van de spelers. Zij slaagden daarin uitstekend, men gevoelde zich geheel verplaatst in het leven op Java, de beheerschte hartstocht kwam goed tot zijn recht, met spanning werd het spel gevolgd.

De strijddans tusschen Ardjoeno en de Djin werd goed uitgevoerd, de geheele entourage deed aangenaam aan; het waren geroutineerde dansers, die in deze dans op zuivere wijze de menschelijke roerselen vertolkten.

De slotscène werd door de Raden Ajoe gevoelvol gespeeld; de beheerschte, ingehouden hartstocht, zooals dat in de Javaansche wereld gebruikelijk is vergde een moeilijke taak.

Zooals wij dat van de Eurasiaband gewend zijn, werden de krontjongs en Maleische liedjes op zeer muzikale wijze gespeeld, er zat pit in. Dit is wel het beste groepje krontjongers dat we in Nederland hebben. Maar ook hun Europeesch programma was goed en onuitputtelijk, tijdgebrek dwong tot beperking.

Mevrouw Kruithof—Van Diggelen zong eenige Indische liedjes, de vertolking was vrijwel Westersch. De pianobegeleidster, mejuffrouw Loes Goossens, volbracht de weergave van Indische muziekinstrumenten op zeer verdienstelijke wijze.

DE SECRETARIS.

Drie voorwaarden om te slagen: matigheid, geregelde nachtrust, inspireerende voorbeelden. *(Maandblad „Succes").*

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Informatie-Bureau.

Het Informatie-bureau der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2½—4 uur (des Zaterdags alleen tot 12 uur).

Verkrijgbaar ad *f* 0.25 „Curaçao", naar de laatste gegevens bewerkt door het Bestuur der afdeeling aldaar, welker secretaris, de heer H. J. C. Bodenburg Hellmund gaarne bereid is verdere informatiën omtrent Curaçao aan belanghebbenden te verstrekken.

Snellius-expeditie 1829—'30.

Voordracht te houden door den leider der expeditie, de heer *P. M. van Riel*, op Dinsdag 12 Januari, Excelsiorgebouw, Zeestraat 57, 's-Gravenhage (met lichtbeelden en een film).

Zooals den meesten lezers van het Koloniaal Weekblad bekend is, wordt het oostelijk gedeelte van onzen Archipel op geologisch en oceanografisch gebied tot een van de interessantste en belangrijkste gedeelten van de aarde gerekend. Getrouw aan de oude traditie heeft Nederland niet willen achterblijven in het wetenschappelijk onderzoek van die gebieden van het rijk, die tal van wetenschappelijke vraagstukken van algemeen belang ter oplossing geven, waaronder vooral het belang van een diepzee-onderzoek van de zeebekkens in het oostelijk deel van den Archipel de laatste jaren sterk op den voorgrond was getreden. Na tal van moeilijkheden en voorbereidingen, waaronder de oplossing van de finantieele consequenties, die aan een dergelijk onderzoek zijn verbonden, niet de minste was, mocht het ten slotte aan de vereenigingen ,,Maatschappij ter bevordering van het Natuurkundig Onderzoek der Nederlandsche Koloniën" en het ,,Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap" gelukken om alle belemmeringen uit den weg te ruimen en vertrok mede door den steun van de regeering en de belangstelling van het ,,Indisch Comité voor Wetenschappelijke Onderzoekingen" op 27 Juli 1929 Hr. Ms. ,,Willebrord Snellius" van de reede van Soerabaya om de wetenschappelijke onderzoekingstocht van 15 maanden te beginnen.

Een jaar geleden keerde de staf der expeditie, welke onder leiding stond van den heer P. M. van Riel, van het Metereologisch Instituut te De Bilt, in het vaderland terug. Talrijke en waardevolle gegevens werden verzameld: Over een traject van 35.000 zeemijlen werd een even groot aantal dieptepeilingen verricht, ongeveer 300 grondmonsters werden tot uit de diepste zeebekkens opgehaald, 10.000 watermonsters werden in het laboratorium van het expeditievaartuig onderzocht, stroomwaarnemingen verricht, biologisch en geologisch materiaal verzameld, enz. Tal van jaren zullen er mede gemoeid zijn, eer al het belangrijk materiaal, dat op deze keurig geëquipeerde expeditie verzameld werd, verwerkt en gepubliceerd zal zijn. Intusschen heeft het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap, in samenwerking met de vereeniging Oost en West, den leider van de expeditie, den heer P. M. van Riel, bereid gevonden om voor Den Haag over het verloop en de werkwijze der expeditie en over eenige voorloopige resultaten een lezing te houden, toegelicht door lichtbeelden en een film. De voordracht zal plaats hebben op Dinsdag 12 Januari, in de groote zaal van het Excelsior-gebouw, Zeestraat 57, Den Haag.

Rekening houdende met het aantal plaatsen in de zaal is een beperkt aantal kaarten ter beschikking gesteld van de leden van Oost en West. Van af 7 Januari kunnen belangstellende leden een kaart, recht gevende op *twee* plaatsen, ontvangen zoowel bij den secretaris der afdeeling Den Haag, J. C. Baudoin, J. Hopstraat 12, tel. 554262, als op het kantoor der vereeniging, Korte Voorhout 6, tel. 114519.

Plaatsbespreking voor hen, die in het bezit zijn van een kaart, op *11 en 12 Januari, van 10—4 uur*, tegen 10 ct. per plaats, op het bureau ,,*Excelsior*". *Zeestraat 57B, Den Haag.*

Aan de Besturen der Afdeelingen.

(Artikel 5 Huishoudelijk Reglement)

Elk afdeelingsbestuur zendt jaarlijks vóór den 20en Januari aan het Hoofdbestuur een alphabetische naamlijst der leden van de afdeeling op 1 Januari, met vermelding van ieders contributie of bijdrage en adres, benevens een opgave van de bestuursleden met vermelding van functie en een opgave van ingestelde commissiën met vermelding der commissieleden.

Elk afdeelingsbestuur zendt jaarlijks vóór den 1en Maart aan het Hoofdbestuur:

a. het verslag over het afgeloopen jaar, met vermelding van den toestand op 31 December van het vorige jaar en der resultaten welke verkregen zijn door inrichtingen door de afdeelingen in het leven geroepen;

b. eene geldelijke afrekening;

c. eene opgave van onderwerpen, welke de afdeeling op de jaarlijksche algemeene vergadering behandeld wenscht te zien;

d. een candidatenlijst, houdende opgave van een dubbeltal candidaten voor de mogelijke voor de afdeeling openvallende plaatsen in het Hoofdbestuur.

Ter overdenking.

Aan hen, die de Vereeniging „Oost en West", bij uiterste wilsbeschikking wenschen te bedenken, wordt daartoe de volgende vorm aanbevolen:

„Ik vermaak aan de Vereeniging „Oost en West", zetel Den Haag, waarvan de Statuten zijn goedgekeurd laatstelijk bij K. B. van 1 September 1927, No. 22, de som van ....

uit te keeren binnen .... maanden na mijn overlijden, vrij van alle kosten en rechten.

Adresverandering.

Den leden wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland, aan den Administrateur der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag; in O.-Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den heer L. M. F. Plate, Bromostraat 9, Malang; in Suriname aan den W. K. A. baron van Lynden, voorzitter der afdeeling; en in Curaçao aan den heer H. J. C. Bodenburg Hellmund, Secretaris der aldaar gevestigde Afdeeling.

VAN DE REDACTIE.

Jaargang K. W.

Complete jaargangen K. W. 1931 verkrijgbaar aan het Algem. Secretariaat der Vereeniging, Korte Voorhout 6 — ad ƒ 0.60 p. j. Giro No. 14574.

Koloniale afdeeling ter Koninklijke Nederlandsche Jaarbeurs.

Anderhalf jaar heeft de Nederlandsche Jaarbeurs haar halfjaarlijksche „afdeeling Koloniën" moeten ontberen; de werkzaamheden voor de voorbereiding en organisatie der Nederlandsch-Indische sectie op de Koloniale Tentoonstelling te Parijs beletten het Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut te Amsterdam de verzorging eener koloniale afdeeling op de Nederlandsche jaarbeurs op zich te nemen. Met de voorjaarsbeurs 1932 komt echter de koloniale afdeeling ter jaarbeurs terug. Evenwel niet op haar oude plaats. Wèl op de eerste verdieping, maar niet als tot September 1929, van het eerste, doch thans op de eerste verdieping van het derde jaarbeursgebouw. Een ruimte van ca. 375 M². is daar voor de afdeeling Koloniën gereserveerd, welke in den vervolge — als vanouds — door het Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut te Amsterdam twee maal per jaar verzorgd zal worden.

Luchtpost naar Indië.

Met het vliegtuig, dat 31 Dec. j.l. van Schiphol naar Nederlandsch-Indië is vertrokken werden 36 zakken luchtpost verzonden met een totaal gewicht van 228 K.G. 270 G. bruto en 206 K.G. 468 G. netto.

De zending bevatte 14379 brieven t/m. 5 gram; 675 briefkaarten en postwissels; 3699 stukken zwaarder dan 5 gram; 1803 stuks bestemd voor tusschenliggende landen; totaal 20556 stuks.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

A. C. S. Moree, admin. ambt. b. h. B. B., Van Boetzelaerlaan 182, Den Haag.

Pas benoemd.

H. L. v. Beusekom, officier van gezondh. 2e kl., Spoorstraat 50, Soest.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

Mej. J. Nienhuis, verpleegster 1e kl. b. h. krankzinnigenwezen, v. Merlenstraat 72, Den Haag; P. Roorda, landbouwk. ambt., 1e kl., Weidum Fr. E. F. M. Hundler, R.-K. geestelijke v. d. derden rang, missiehuis, Steyl Tegelen; D. Addie, commies b. d. S. S. en Tr., Valkenboschl. 110, Den Haag; mej. P. M. Kalff, hoofdverpleegster b. h. krankzinnigenwezen, Vaillantlaan 620, Den Haag; mevr. C. Soedjono, geb. Fretz, klerke b. d. P. T. T.-dienst, Abeelstraat 2, Den Haag; Soedjono, commies b. d. P. T. T.-dienst, Abeelstraat 2, Den Haag; E. A. Schenkhuizen, politie-opz. b. d. Alg. Pol., 2e Sweelinckstraat 111, Den Haag; E. F. G. Townsend, assistent-resident v. Tjiandjoer, Piet Heinstraat 100, Den Haag; V. J. L. van Poppel, administrateur b. h. dep. v. O. en E., Valkenburgerweg 18, Heerlen (L.); L. H. P. Zondag, dir. 2e kl. b. d. dienst van het Gevangeniswezen, Schenkkade 266, Den Haag; C. Romijn, controleur 1e kl. b. d. P. T. T., Hooikade 9, Dordrecht; mej. M. Mossel, adj.-controleur v. d. Belast., Valeriusstraat 5, alhier; mej. H. A. v. Colbier, onderw. b. h. O. W. L. O., Meezenlaan 41, Den Haag.

Mej. H. F. G. Meeng, onderwijzeres b. h. O. W. L. O., Lubeckstraat 82, Den Haag; A. Th. Keyser, adj.-boekhouder b. d. S. S. en Tr., Goudenregenstraat 254, Den Haag; V. F. Hall, adj.-boekhouder b. d. S. S. en Tr., Valkenboschl. 110, Den Haag. P. Palilingan, 1e commies b. d. afd. Compt. te Makassar, Copernicusstraat 74, Den Haag; M. Sichterman, gouvernementsarts b. d. Dienst der Volksgez. per adres notaris Sichterman, Meerkerk; C. A. L. Gossow, politie-opz., Duinweg 22, Scheveningen; P. F. Casimiri, techn. opz. 2e kl. b. d. Strafgevangenis te Tjipinang, H. T. O., Rijswijkscheweg, Den Haag; mej. A. A. v. d. Waals, onderwijzeres b. h. O. W. L. O., Velperweg 86, Arnhem; J. H. W. de Rochemont, 1e luit. inf., Hollanderstraat 9, Den Haag; G. E. H. Koen, 1e luit. art., Archimedesstraat 28, Den Haag; J. W. Stoutjesdijk, luit. kol. Cav., Huize Sparenhout, Haarlem; W. J. Breijer, officier van gezondh., v. Pallandstraat, Arnhem; J. M. L. Roelen, kap. inf., Ged. Singel 11, Assen.

Met Pensioen.

P. B. Wagenvoort, techn. ambt. 1e kl., b. d. P. T. T., p. a. mevr. v. Rijn, Willemsparkweg 87, Amsterdam Z.; J. Schravesande, secr. b. h. dep. van Financiën, p. a. Dognat Doeve, Danckertstraat 16, Den Haag.

ADRESVERANDERINGEN.

P. de Kat Angelino, Insp. b.h. Kant. v. Arb., Fred. Hendriklaan 129, Den Haag; ir. F. L. P. G. Fournier, Afd.-hoofd hoofding. b.h. Bedr. der Tel. v.d. P.T.T.-dienst, Gr. Hertoginnelaan 223, Den Haag; K. W. L. Bezemer, Ambt. b.h. B.B. tijd. werkz. ter Alg. Secr. p.a. Prof. T. J. Bezemer, Wageningen; H. W. Versteegh, boekh. 1e kl. b.d. Dienst der Zoutregie, Copernicusstraat 141, Den Haag; K. W. F. v. Langen, Kap. der Intend., Gr. Hertoginnelaan 172, Den Haag; dr. R. A. Oldenstam, Off. v. Gez. 2e kl., p.a. Ned. Handelmij., Den Haag; mej. A. C. v. Zanten, Onderw. b.h. O.W.L.O., Columbusstr. 208, Den Haag; H. C. J. Eeg, Beheerder 1e kl. b. 's Lands Pandh., Lubeckstraat 80, Den Haag; C. P. Roelofse, Onderb.-ketelmaker Mar. Etabl., Bloemstr. 40, Den Helder; E. E. v. d. Kam, Contr. 1e kl. b.h. B.B., Badhuisweg 14, Scheveningen; J. L. C. R. Vermandel, Politieopz. i.d. Res. Batavia, Ruysdaelkade 75II ingang D. Stalpertstr., Amsterdam-Z.; J. F. Duncker, Loods 1e kl. Loodsdienst, Singel 112, Den Helder; E. Israël, Contr. 1e kl. P.T.T., Korte Voorhout 3, Den Haag; mevr. wed. A. P. Volmer—Russon, Onderw. 3e kl., Soerabaja, Laan van Meerdervoort 300, Den Haag; H. J. B. Scheybeler, Contr. 2e kl. P.T.T., Hugo de Grootstr. 80, Den Haag; J. Wentholt, Ass.-Res. b.d. Alg. Bestuursdienst, Bloemendaalscheweg 295, Overveen; J. L. Havermans, Schoolhoofd te Salatiga, Laan van Meerdervoort 578, Den Haag; P. E. Court, Hoofdopz. burg. ambt. der Genie, Galvanistr. 10, Den Haag; D. Tribulawony, Stationscommies 2e kl. b.d. S.S. en Tr., Cederstr. 55, Den Haag; H. Otten, Hoofddetachm. comm. 2e kl. b.h. Korps Gewapende Pol. te Amboina, p.a. Willemskade 50, Hoogeveen (Dr.); A. v. Hattem, Hoofdpol.opziener i.d. Res. Madioen, p.a. Valeriusstr. 240, Amsterdam-W.; mr. H. A. J. Drost, Adj.-Insp. v. Fin., Des Presstraat 4II, Amsterdam-Z.; S. A. Tuwaidan, Comm. b.d. P.T.T.-Dienst, Beeklaan 311, Den Haag; A. D. Verduyn Lunel, Contr. 2e kl. P.T.T., Geraniumstr. 251, Den Haag; R. T. M. Grashuis, wnd. Beheerder 1e kl. Landspandhuizen, Adelheidstraat 246, Den Haag.

Mutatiestaat van 30 December '31 tot 6 Januari '32

Nieuwe Leden: — **Voorgesteld door:**

J. J. Priebé, Heelsum, Park Doorweerth, Utrechtsche Straatweg 418. — den heer F. H. Perk te Oosterbeek

J. Bosch, Redacteur aan de „Haagsche Courant", Den Haag, Laan van Meerdervoort 92. — den heer E. M. Harsveldt te Den Haag.

Afschrijvingen:

J. C. Borgen, 1ste Luit. Inf., Soerabaja, Wonokromo, Goenoeng Sariweg 11.

Ir. A. A. Meijers, Dierecteur Openbare Werken, Curaçao, Hotel Washington.

L. P. A. Swildens, Employé C.P.I.M., Emmastad, Huis No. 129a.

F. H. van Trikt, Paramaribo, Gr. Waterstraat 19.

R. I. P.

J. van Haaften, Luit.-Kolonel der Mariniers b.d., Den Haag, Benoordenhoutsche Weg 115.

Prof. Dr. H. Blink, Den Haag, Schuytstraat 171.

Adresveranderingen:

Mejuffrouw J. W. A. de Ruiter, Amsterdam, van Ptolemaeusstr. 1, naar: Meerhuizenstraat 14I.

Th. F. A. Delprat, Amsterdam, van: Paulus Potterstraat 24, naar: P. C. Hooftstraat 168.

G. Land, van: Amsterdam, Filips van Almondestr. 13, naar: Zeist, Zusterplein 8. f 5.—. (rekent voortaan tot afd. Utrecht.)

L. Veltman, Techn. Ambt. Dienst Openb. Werken, van: Amsterdam, Mesdagstraat 7, naar: Willemstad, Curaçao.

J. L. J. Vermeulen, Employé C.P.I.M., van: Ginneken, Kerkstr. 11, naar: Curaçao, Emmastad.

Het adres van T. H. Tiktak is: Groningen, Ubbo Emmiussingel 52.

H. M. van Altena,, Resident van: Bodjonegoro, naar: Haarlem, Jordensstraat 80. f 5.—.

L. Kop, van Nijmegen, Groenewoudsche Weg 218A, naar: Soerabaja.

A. C. Bouman, Gouvernements-Arts, van: Scheveningen, Pansierstraat 44, naar: Batavia-C., Gang Kadji 38.

A. A. Th. Fortgens, Mil. Apotheker 1e kl., N.I.L., van: Doetinchem, naar: Beverwijk, Kennemer-Hotel. f 5.—.

H. F. Bulhof, Gep. O.-I.-Ambtenaar, Den Haag, van: Zonnebloemstr. 32, naar: Heliotropstraat 71.

Mevrouw de Weduwe M. Barnstijn—v. d. Berg, van: Den Haag, Gouverneurlaan 527, naar: Scheveningen, Leuvensche Straat 5.

Mevrouw L. Vermeer—Umbgrove, Den Haag, van: Beverningkstr. 272, naar: Celebesstraat 63, p.a. Familie van der Palm.

P. C. van der Wolk, Leeraar H.B.S., thans te Soerabaja, Embong Tandjong 22.

E. F. G. Townsend, Ass.-Resident, van: Tjiandjoer, naar: Den Haag, Piet Heinstraat 100. f 5.—.

P. Smit, Ass.-Resident, Den Haag, van: Mauritskade 33, naar: Laan van Meerdervoort 808.

Jhr. C. F. Goldman, Oud-Luit.-Kolonel N.I.L., Den Haag, van: Van der Woertstraat 22, naar: Goudsbloemlaan 65.

Ir. E. F. Suringar, thans: Paramaribo, Hotel Gans.